

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVĚ HRADCI
KATEDRA SPOLEČENSKÝCH VĚD

Bakalářská práce

Zuzana Kurcová

2014

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVĚ HRADCI
KATEDRA SPOLEČENSKÝCH VĚD

Sociální stratifikace konkrétní kolektivity

Zuzana Kurcová

Vedoucí práce

Mgr. Eliška Novotná, Ph.D.

2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Zpracovatelka: **Zuzana Kurcová**
Studijní program: Ekonomika a management
Obor: Management
Název tématu: **Sociální stratifikace konkrétní kolektivity**

Zásady pro vypracování:

1. V teoretické části práce studentka věnuje pozornost sociální struktuře, stratifikaci a stratifikačním teoriím. Důraz je kladen na pojetí střední vrstvy.
2. Praktická část práce je případovou studií sociální stratifikace konkrétní kolektivity, která je zkoumána sociologickými metodami.

Rozsah práce: 50

Seznam odborné literatury:

1. BECK, U. *Riziková společnost : na cestě k jiné moderně*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. ISBN 978-80-7419-047-6.
2. KELLER, J. *Vzestup a pád středních vrstev*. Praha: SLON, 2001.
3. KELLER, J. *Sociologie středních vrstev*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2012. ISBN 978-80-7419-109-1.
4. NOVOTNÁ, E. *Základy sociologie*. Praha: Grada Publishing, 2008. 192 s. ISBN 978-80-247-2396-9.
5. ŠAFR, J. *Životní styl a sociální třídy: vytváření symbolické kulturní hranice diferenciaci vkusu a spotřeby*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2008. ISBN 978-80-7330-154-5.
6. VEBLEN, T. *Teorie zahálčivé třídy = The Theory of the leisure class : an economic study of institutions*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1999. ISBN 80-85850-71-0.

Datum zadání bakalářské práce: únor 2013

Termín odevzdání bakalářské práce: červen 2014

Zuzana Kurcová
Řešitelka

Mgr. Eliška Novotná, Ph.D.
Vedoucí práce

Mgr. Eliška Novotná, Ph.D.
Vedoucí ústavu

prof. Radim Jiroušek, DrSc.
Děkan FMJH VŠE

Prohlášení

Prohlašuji, že bakalářskou práci na téma
„Sociální stratifikace konkrétní kolektivity“
jsem zpracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci
čerpala, způsobem ve vědecké práci obvyklým.

V Jindřichově Hradci, dne 20.6.2014

.....

podpis

Anotace

Tato bakalářská práce se věnuje problematice rozvrstvení společnosti ve městě Louny podle stratifikačního modelu. Teoretická část nastiňuje problematiku sociálních nerovností, sociální stratifikace, dále jsou v teoretické části rozebrány stratifikační modely a jednotlivá stratifikační kritéria. V kapitolách praktické části se věnuji představení vybraného města a především vyhodnocení mého anketního šetření, tedy zařazení obyvatel města Louny do jednotlivých vrstev společnosti.

Annotation

This bachelor's work is dedicated to the dilemma of social stratification in the town of Louny according to the model of stratification. The theoretical part of this bachelor's work outlines the dilemmas such as social inequality, social stratification, models of social stratification and criteria of social stratification. The practical part of the bachelor's work contains foremost the results and the interpretation of my research and the placement of the people of Louny into different social layers.

Poděkování

Za vedení bakalářské práce, konzultace a velmi vstřícný přístup bych chtěla poděkovat Mgr. Elišce Novotné, Ph.D.

Dále bych chtěla poděkovat své rodině, především své sestře, za pomoc s distribucí dotazníků.

Obsah

Úvod.....	9
1 Teoretická část	11
1.1 Sociální nerovnosti.....	11
1.1.1 Socioekonomické nerovnosti.....	12
1.1.2 Sociokulturní nerovnosti.....	14
1.2 Uspořádání společnosti.....	15
1.2.1 Sociální stratifikace.....	19
1.2.2 Střední vrstvy.....	21
1.2.3 Kritéria sociální stratifikace.....	23
1.2.4 Současné stratifikační modely	27
1.2.5 Měření sociální stratifikace a její kritika	30
2 Praktická část.....	32
2.1 Představení města Louny	32
2.2 Metody výzkumu.....	34
2.2.1 Stanovení cílů a hypotéz	35
2.2.2 Stanovení základního a výzkumného souboru.....	36
2.2.3 Metoda sběru dat.....	36
2.2.4 Stanovení hranic pro konstrukci strat	37
2.2.5 Metody zpracování dat.....	40
2.3 Interpretace výsledků výzkumu	41
2.3.1 Interpretace dílčího cíle 1 – stupeň dosaženého vzdělání.....	41
2.3.2 Interpretace dílčího cíle 2 – povolání respondentů	42
2.3.3 Interpretace dílčího cíle 3 – příjmy respondentů a jejich zdroje.....	44
2.3.4 Interpretace dílčího cíle 4 – komfort bydlení.....	46
2.4 Konstrukce vícekritériálního stratifikačního modelu	49
2.5 Subjektivní postup konstrukce stratifikačního modelu	50
2.6 Porovnání faktického stratifikačního modelu s modelem vytvořeným na základě subjektivního postupu	52
Závěr	54
Literatura.....	57
Seznam obrázků	60
Seznam tabulek	60

Seznam grafů	61
---------------------------	-----------

Přílohy	62
----------------------	-----------

ÚVOD

Hlavním cílem této bakalářské práce s názvem „Sociální stratifikace konkrétní kolektivity“ je zjistit rozvrstvení společnosti ve městě Louny. Toto téma jsem si vybrala hned z několika důvodů. Ve městě Louny žiji téměř celý svůj život a o rozvrstvení společnosti ve městě toho ze zkušeností vím dost, proto mi přišlo velmi zajímavé, mít tyto zkušenosti také podloženy výzkumem, který pro potřeby bakalářské práce provedu. Dalším důvodem, proč jsem si téma vybrala, byla samotná sociologie, jakožto věda o společnosti a sociálních jevech. Přišlo mi zajímavé být v kontaktu s lidmi žijícími ve městě a de facto se dozvědět něco o jejich životě a o jejich umístění v rámci modelu sociální stratifikace.

Sociální stratifikace vychází z nerovností ve společnosti, proto se v první kapitole této závěrečné práce věnuji právě sociálním nerovnostem. Dále jsou v teoretické části zpracována témata rozvrstvení společnosti z historického hlediska, kde jsem podrobně popsala historické představy o uspořádání společnosti, jako je otroctví, systém kastovní společnosti, stavovské uspořádání společnosti nebo třídní uspořádání společnosti. V teoretické části bakalářské práce se především zabývám sociální stratifikací jako takovou, rozebírám Warnerův klasický model sociální stratifikace, ze kterého poté vychází ve zjednodušené podobě i mnou zkonstruovaný model uspořádání společnosti v Lounech. Dále v práci uvádím hlavní stratifikační kritéria, ze kterých stratifikační modely vyplývají. Podrobněji se rovněž věnuji středním vrstvám, jelikož právě střední vrstvy udržují společnost ve stabilním stavu a tlumí napětí mezi vrstvami horními a dolními. Problematiku probranou v teoretické části poté aplikuji v části praktické.

V praktické části nejprve stručně představuji mnou vybranou lokalitu – tedy město Louny. Poté se již věnuji realizovanému anketnímu šetření. V praktické části vyhodnocuji výsledky. Data získaná anketním šetřením interpretuji prostřednictvím kvantitativních ukazatelů absolutních a relativních četností a pro přehlednost jsem rovněž zkonstruovala grafy, ze kterých jsem dále sestrojila stratifikační modely pro vybraná stratifikační kritéria. Abych mohla zjistit rozvrstvení společnosti v Lounech, určila jsem si několik dílčích cílů a k těmto cílům vytvořila pracovní hypotézy, které jsem na základě realizovaného výzkumu buď potvrdila, nebo vyvrátila (viz projekt v příloze).

Jedním z úkolů respondentů bylo i jejich subjektivní zařazení do konkrétní vrstvy v rámci stratifikačního modelu. V závěru praktické části bakalářské práce tedy ještě provádím srovnání objektivního a subjektivního přístupu k měření sociální stratifikace.

1 TEORETICKÁ ČÁST

1.1 Sociální nerovnosti

Má bakalářská práce se zabývá sociální stratifikací, a jelikož sociální stratifikace vychází z nerovností ve společnosti, považuji za vhodné zde problematiku sociálních nerovností rozebrat.

Sociální nerovnosti můžeme zaznamenat ve všech společnostech, a to dokonce i v těch nejprimitivnějších. I ve společnostech, kde se nevyskytují žádné rozdíly v majetku, existují nerovnosti mezi muži a ženami, mezi mladšími a staršími či úspěšnějšími a méně úspěšnými. [2] Ve společnosti ovšem panuje i názor, že sociální nerovnosti v moderních společnostech se postupně vytrácí a vzájemně se stírají. [1]

Velký sociologický slovník definuje sociální nerovnost jako „*Princip uspořádání společnosti, kde jednotlivci a skupiny nemají stejný podíl na hmotném bohatství a rozhodování.*“ [16, str. 684]

Sociální nerovnosti jsou předmětem zkoumání sociologie již dlouhou dobu a lze je zkoumat různými metodami a jejich interpretace je otázkou úhlu pohledu. V druhé polovině 20. století se výzkumy týkající se sociálních nerovností zaměřovaly především na zkoumání tzv. velké trojky nerovností, kam patřily nerovnosti mezi třídami nebo vrstvami společnosti, dále etnická příslušnost a gender. Tyto zkoumané nerovnosti se dělily do dvou kategorií a to na nerovnosti socioekonomické, kam se řadily nerovnosti mezi třídami či vrstvami, a nerovnosti sociokulturní, kam se řadila etnická příslušnost jedinců a gender. Už od 90. let 20. století se velká trojka nerovností rozšířila a nově se začaly zkoumat formy nerovnosti související s věkem, zdravotním stavem nebo sexuální orientací jedinců. Do 90. let 20. století převládaly kvantitativní výzkumy sociálních nerovností, od 90. let 20. století přibývají kvalitativní výzkumy sociálních nerovností. [14]

Zkoumáním nerovnosti ve společnosti se zabývalo mnoho sociologů. Například S. R. Harris zkoumal základní východiska konstruktivistického pojetí nerovností. Tento autor zdůrazňoval především sociálně-kulturní povahu nerovností. Dle jeho názoru je nerovnost velmi subjektivní a záleží zcela na lidech, jaký význam přisoudí určité situaci. [14]

Autoři se snažili zkoumat nerovnosti nehledě na jejich formy, což je přivádí k hledání určitých rysů společných pro různé formy nerovnosti. Na druhou stranu se výzkumy nerovnosti stávají více konkrétními. Sociologové se zaměřují na zkoumání konkrétních forem nerovnosti a významu, jaký lidé těmto konkrétním nerovnostem přikládají. [14]

Při zkoumání nerovností se často užívá pojmu kategorizace. „*Klade se důraz na to, že v pozadí sociálních nerovností stojí nejružnější kategorizace, které jsou základním nástrojem orientace člověka ve světě a jejichž prostřednictvím lidé dávají smysl světu kolem sebe.*“ [14, str. 29] Kategorie jsou součástí kultury a bývají hierarchicky uspořádány. Díky tomuto hierarchickému uspořádání, získávají kategorie hodnotící charakter, který vede k tomu, že lidé ve společnosti nemají stejné postavení a vzniká nerovnost. [14]

Jak již bylo řečeno, sociologie se zabývá především zkoumáním socioekonomických a sociokulturních nerovností ve společnosti, kterým bude věnován i zbytek této kapitoly. Já bych se chtěla v této kapitole zaměřit především na sociální nerovnosti z globálního hlediska.

Jedním z příkladů sociální nerovnosti, který v následující kapitole uvedu, je globální ekonomická nerovnost. Globální ekonomickou nerovnost jsem si vybrala, protože právě ekonomická nerovnost je považována za klíčový zdroj problémů ve světě spojených s chudobou obyvatelstva, hladem ve světě a úrovní zdravotní péče v jednotlivých zemích světa. Budu se také věnovat nerovnostem v přístupu ke zdravotní péči, které jsou ovlivněny právě ekonomickou úrovní zemí. Nakonec rozeberu nerovnosti v přístupu ke vzdělání, jelikož právě vzdělanost je jedním ze zdrojů ovlivňujících hospodářský rozvoj zemí. [3]

1.1.1 Socioekonomické nerovnosti

Jak uvádí Giddens „*Globální ekonomická nerovnost vyjadřuje v první řadě systematické rozdíly v bohatství, příjmech a pracovních podmínkách mezi jednotlivými státy.*“ [3, str. 486]

Chceme-li zkoumat nerovnosti z globálního hlediska, musíme si země rozdělit do několika skupin, a to například na základě jejich ekonomické produktivity, pomocí

hrubého domácího produktu nebo jeho alternativy, hrubého národního příjmu. Aby bylo možno tyto státy srovnávat, je nutné srovnání provádět v rámci stejné měny. Pro účely srovnávání nerovností mezi státy se nejčastěji používá americký dolar. Světová banka, dle této klasifikace států na základě ekonomické produktivity, dělí 132 států světa do tří ekonomických kategorií – státy s vysokým příjmem, státy se středním příjmem a státy s nízkým příjmem. [3]

Světová banka řadí mezi státy s vysokým příjmem především ty, které byly industrializovány jako první. Mezi vysokopříjmové státy patří Velká Británie, Spojené státy americké, Kanada nebo Japonsko. Obyvatelstvo žijící ve státech s vysokým příjmem disponuje vyhovujícím bydlením, adekvátní stravou a čistou pitnou vodou. Žijí zde také lidé chudší, ale většina obyvatel států s vysokým příjmem má takovou životní úroveň, které ani zdaleka nedosahují obyvatelé států s nízkým příjmem. [3]

Mezi státy se středním příjmem patří státy východní a jihovýchodní Asie, dále jsou to státy ležící v ropné oblasti Blízkého východu a severní Afriky a také státy nacházející se v Americe, jako je Mexiko, Kuba, Jihoamerické státy. Mezi státy se středním příjmem se také řadí státy bývalého komunistického bloku. Země se středním příjmem čítají největší procento světové populace (v roce 1999 to bylo 45% světové populace). Životní úroveň obyvatel států se středním příjmem je o poznání nižší než životní úroveň obyvatelstva států s vysokými příjmy. [3]

Nakonec jsou tu státy s nízkým příjmem, kam se řadí státy východní, západní a subsaharské Afriky, Vietnam, Kambodža, Indonésie, západoevropské země jako je Ukrajina. Obyvatelstvo žijící ve státech s nízkým příjmem tvořilo v roce 1999 40% světové populace a jejich počet se bude s velkou pravděpodobností zvyšovat, jelikož tyto země vykazují třikrát rychlejší nárůst obyvatelstva oproti státům s vysokým příjmem. Lidé žijící ve státech s nízkým příjmem velmi často zápolí s chudobou, podvýživou a hladem. Objevuje se zde trend stěhování obyvatelstva do městských oblastí, tudíž i chudší obyvatelé se dostávají do měst, kde přebývají na ulicích nebo v chátrajících příbytcích. [3]

Na globální ekonomickou nerovnost existují dva názory. Zastánci globalizace tvrdí, že díky procesu globalizace začaly rozdíly mezi chudšími a bohatšími obyvateli postupně mizet. Naopak odpůrci globalizace zastávají názor, že díky procesu globalizace se nerovnosti ve společnosti ještě umocňují a prohlubují. Je ovšem

faktem, že státy nejsou na stejné úrovni, stále jsou mezi nimi značné nerovnosti a to nejen ty ekonomické. [3]

1.1.2 Sociokulturní nerovnosti

S globálními ekonomickými nerovnostmi úzce souvisí nerovnosti v poskytované zdravotní péči v jednotlivých státech. Státy s nízkými příjmy nemají dostačující zdravotní infrastrukturu. Mají pouze omezený počet nemocnic nebo poliklinik, k jejichž službám se dostanou i ty nejchudší vrstvy obyvatelstva. Dalším problémem, který se vyskytuje ve státech s nízkými příjmy, je nefunkčnost kanalizace. V nízkopříjmových státech mají lidé většinou k dispozici pouze znečištěnou vodu, což vede k vyššímu riziku nákazy u obyvatelstva. Všechny tyto faktory přispívají k prohloubení nerovnosti mezi státy s vysokými a nízkými příjmy. Lidé žijící ve státech s nízkými příjmy jsou mnohem častěji vystaveni různým závažným chorobám. Jako příklad lze uvést výskyt viru HIV respektive AIDS, který je mnohem rozšířenější v afrických zemích. Obyvatelstvo nízkopříjmových států se také dožívá nižšího průměrného věku, a to přibližně o 18 let méně než obyvatelé vysokopříjmových zemí. [3]

Značné nerovnosti mezi státy můžeme spatřovat i v oblasti vzdělání a gramotnosti. Státy s nízkým příjmem jsou oproti vysokopříjmovým státům ve značné nevýhodě, jelikož nemají kvalitní a dostačující síť státních vzdělávacích institucí, což má za důsledek nižší gramotnost populace nízkopříjmových států. Prakticky polovina žen a 30% mužů starších 18 let žijících ve státech s nízkými příjmy je negramotných. Hlavní důvod globální nerovnosti ve vzdělání a gramotnosti obyvatelstva můžeme spatřovat především ve výši státních výdajů na školství, kdy vysokopříjmové země dotují vzdělávací sektor mnohem větší částí svého hrubého národního produktu. [3]

1.2 Uspořádání společnosti

V předešlé kapitole jsem rozebrala problematiku sociálních nerovností. Sociální nerovnosti jsou popisovány prostřednictvím konceptu sociální stratifikace, kterému bude věnována tato kapitola bakalářské práce.

Dle mínění Jana Kellera „*společnost netvoří sociálně homogenní celek, nýbrž je vnitřně rozdělena do vrstev s odstupňovaným podílem na statcích, jež jsou ve společnosti ceněny a považovány za nedostatkové*“. [5, str. 172] O sociální stratifikaci můžeme uvažovat jednak z pohledu bohatství a majetku jedinců, ale i v souvislosti s nerovnostmi v rovině genderu, věku nebo náboženského vyznání. [3]

Historicky můžeme vymezit čtyři základní systémy uspořádání společnosti - otroctví, kastovní systém, stavy a třídy. [3]

Otroctví

Za otroctví můžeme považovat takový stav nerovnosti ve společnosti, kdy určití lidé jsou vlastnictvím jiných lidí. Forma otrokářství se pro jednotlivé společnosti lišila. Například ve Spojených státech amerických byli otroci zbaveni téměř veškerých práv. Jiným příkladem jsou starověké Athény, kde mohli otroci vykonávat i velmi zodpovědné práce. Proti svému postavení ve společnosti se otroci bouřili, což vedlo k nestabilitě dané společnosti. Důsledkem přetrvávající nespokojenosti otroků a nestability se vždy společnosti založené na otrokářském systému rozpadly. [3]

V dnešní době je otrokářský systém společnosti ilegální. Je ovšem faktem, že i v moderní společnosti dochází k určitým formám otroctví. Jako příklad lze uvést zotročování pákistánských cihlářů nebo sexuální otrokyně v Thajsku. Zarážející ovšem je, že otroctví se vyskytuje také v zámožných zemích jako Francie nebo Velká Británie. [3]

Kastovní systém

Dalším typem společenského uspořádání na základě sociálních nerovností je kastovní systém. Příslušnost k jednotlivým kastám je doživotní a je dána určitými osobnostními rysy jedince, jako například rasovou příslušností, národnostní příslušností, náboženským vyznáním rodičů či kastovní příslušností rodičů. Z výše

zmíněného tedy vyplývá, že příslušníkem určité kasty se jedinci stávají narozením. V kastovním systému je také dodržována endogamie neboli sňatky v rámci jedné kasty, což zaručuje čistotu dané kasty. [3]

Kastovní společnosti existovaly před příchodem novověku téměř ve všech světových regionech. Za samostatnou kastu byli například považováni Židé, kterým bylo bráněno ve smíšených sňatcích a byly jim vyhrazovány samostatné městské čtvrti. [3]

Nejtypičtějším příkladem státu, kde byl kastovní systém uplatňován, je Indie. Systém kast zde byl v roce 1949 zrušen zákonem, ale do jisté míry je v indické společnosti kastovní rozdělení stále pozorovatelné. V Indii byla společnost rozvrstvena do čtyř základních kast. Nejvýše postavení byli příslušníci kasty brahmánů (učenci a duchovní vůdci). Z hlediska hierarchie se pod kastou brahmánů nacházeli kšatrijové (vojáci a vládcí), dále vaišjové (rolníci a kupci) a šúdrové (dělníci a řemeslníci). Mimo tyto čtyři hlavní kasty existovala v indické společnosti také takzvaná skupina nedotknutelných (dalité), kteří vykonávali ty nejpodřadnější práce a lidé se jim vyhýbali. [3]

Dalším příkladem kastovního systému ve světě je jihoafrický apartheid, který odděloval bělošské obyvatelstvo Jihoafrické republiky od černých Afričanů, Indů, míšenců a Asijců. Bělošská populace tvořila 15% celkového počtu obyvatel země, disponovala ovšem mnohem větším majetkem než mělo zbylých 85% populace státu. Bílí obyvatelé země měli mimo velkého bohatství také monopol na politickou moc, jelikož černošské populaci bylo odepřeno volební právo. Tato rasová diskriminace vedla k nepokojům v zemi, které přerostly až v boj. V 90. letech 20. století se podařilo apartheid zrušit a v prvních demokratických volbách v roce 1994 se stal prezidentem černý obyvatel Jihoafrické republiky – Nelson Mandela. [3]

Stavovská společnost

Feudální stavy existovaly především v Evropě. Obyvatelstvo stavovské společnosti bylo hierarchicky uspořádáno do několika stavů, přičemž každý stav měl svá práva a povinnosti vůči stavům ostatním. Ve feudálních společnostech byla za představitele nejvyšších stavů považována aristokracie a nižší šlechta. Do stavů nižších patřilo duchovenstvo, třetí stav tvořil prostý lid. [3]

Hlavní rozdíl oproti systému kast lze spatřovat ve sňatcích. Jak jsem již zmínila, v kastovním systému byly sňatky mezi příslušníky odlišných kast považovány za společenské tabu. Ve stavovské společnosti se sňatky mezi různými stavy tolerovaly. Byla zde také možná mezistavovská mobilita, kdy mohli být příslušníci nižších stavů odměněni povýšením do šlechtického stavu. Stavovská společnost do jisté míry stále existuje ve Velké Británii, kde se dědí šlechtické tituly a udílí se jim rytířské. [3]

Uspořádáním společnosti do stavů se zabýval německý sociolog Max Weber, který vycházel z třídní teorie Karla Marxe. Marxovu teorii upravil a rozvedl. Weber přinesl do teorie uspořádání společnosti vícerozměrný pohled. Dle jeho názoru se uspořádání společnosti neodvíjí pouze od třídní příslušnosti, ale mají na něj značný vliv také aspekty jako strana a status. Dle Webera, patří mezi faktory způsobující třídní rozdíly mimo faktorů ekonomických, také dovednosti, praxe a kvalifikace jedince, jež mohou ovlivnit typ vykonávané práce. [3]

Status rovněž vypovídá o postavení jedince ve společnosti. [10] Weber definoval sociální status jako *„pozice vymezené nikoliv objektivně na základě ekonomického postavení na pracovním či jiném trhu (sociální třída), ale subjektivně v hodnocení druhých, především na základě prestiže.“* [13, str. 16] Zde lze spatřovat rozdíl v teoriích Karla Marxe a Maxe Webera. Zatímco Marx tvrdí, že status jedince je dán příslušností k určité třídě, Weber oponuje tím, že se status může lišit bez ohledu na třídní příslušnost. Příkladem jsou „novopečení zbohatlíci“ a „šlechtická chudoba“. Nově zbohatlí jedinci mají sice majetek větší než zchudlá šlechta, a i přesto nemají stejný nebo vyšší sociální status. [3]

Strana je Weberem definována jako *„skupina jednotlivců, kteří se rozhodli spolupracovat na základě společných zkušeností, cílů či zájmů“*. [3, str. 406] Zájmy zakládaných stran přesahují třídní rozdíly a jsou založeny na náboženském vyznání či národnostních ideálech. [3]

Dále Max Weber ve své teorii uvažoval o sociálních řádech. Podle Webera existují tři sociální řády – právní, sociální a ekonomický. Daný jedinec může mít v těchto třech řádech různé postavení. To, jak je společnost uspořádána je výsledkem situace jedince ve všech řádech. [10] Max Weber svými pracemi výrazně přispěl do teorií o uspořádání společnosti, jelikož poukázal na omezenost Marxovi třídní teorie.

Dle Webera je život jedince ovlivněn i dalšími dimenzemi sociálního rozvrstvení, na jedince komplexně působí jak třídy, tak status a stranická příslušnost. [3]

Třídní uspořádání

Předchozí tři typy sociálního uspořádání se od třídního uspořádání společnosti výrazně liší. Třídní systém společnosti je značně proměnlivý. Tato proměnlivost je dána především nezakotveností tohoto systému v právním řádu společnosti, dokonce není zakotven ani v řádu náboženském. Nejsou nijak vymezeny hranice oddělující jednotlivé společenské třídy, ani sňatky mezi příslušníky odlišných tříd nejsou omezovány. Dalším rozdílem je i samotná příslušnost k určité třídě, která není dána narozením. Vyvine-li příslušník nižší třídy úsilí, může se dostat v rámci hierarchie do třídy vyšší. U třídního systému se uvažuje především o ekonomické situaci jedince. Řeší se tedy především ekonomické nerovnosti mezi lidmi, na rozdíl od kastovního systému, kde se kladl důraz na rasu a náboženské vyznání. Společnosti založené na třídním systému mají také značně neosobní charakter. [3]

Problematické třídně uspořádané společnosti se věnoval Karl Marx. Marx se zabýval studiem společnosti po průmyslové revoluci, a to z hlediska práce a výroby. Závěrem jeho studia bylo rozdělení společnosti do dvou tříd – třídy vládnoucích a třídy ovládaných. [10]

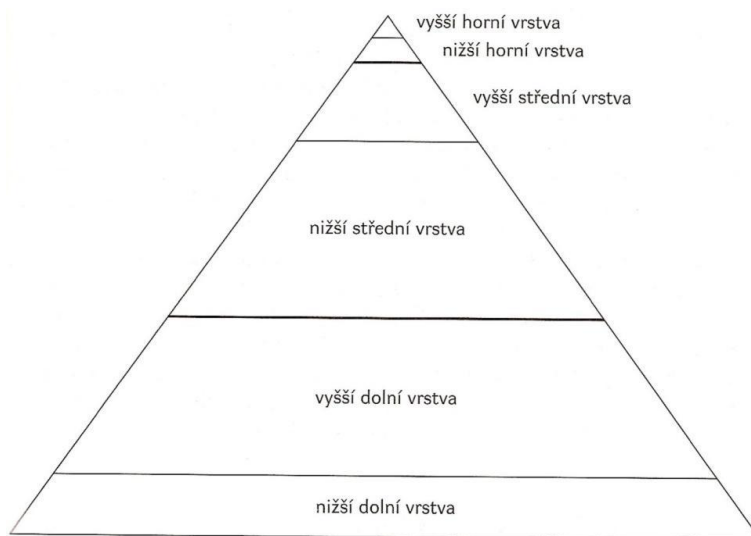
„Pro Marxe je sociální třída skupinou osob disponujících totožným vztahem k výrobním prostředkům – tedy k prostředkům, jimiž si vydělávají na živobytí.“ [3, str. 404] Ve společnostech před průmyslovou revolucí byla za hlavní výrobní prostředek považována půda. Společnost se tedy dělila na třídu, která disponovala půdou a třídu osob, jež se podílely na obdělávání půdy. Po průmyslové revoluci se však hlavním výrobním prostředkem staly továrny. Staré třídy vystřídaly třídy nové, vznikla třída vlastníků továren (kapitalisté) a třída pracujícího lidu (proletariát). [3] Dle Marxovy teorie zde vzniká stav vykořisťování, kdy vládnoucí třída prostřednictvím svých výrobních prostředků vykořisťuje třídu ovládaných. [10]

Názory Karla Marxe jsou v sociologii často kritizovány. Například jeho rozdělení společnosti na majitele a dělníky je kritizováno pro jeho jednoduchost. Kritici tvrdí, že i v rámci třídy proletariátu jsou rozdíly mezi kvalifikovanými a méně kvalifikovanými dělníky. [3]

1.2.1 Sociální stratifikace

Model sociální stratifikace vychází z klasického stratifikačního modelu. Klasický stratifikační model zkonstruoval ve 40. letech 20. století americký sociolog William Lloyd Warner. Warner na zakázku zkoumal rozložení vlivu v malém americkém městě. Jeho výzkum ho dovedl k závěru, že sociální status jedince nutně nesouvisí s jeho bohatstvím. Vysoký sociální status tedy nemusí náležet pouze nejbohatším jedincům v dané společnosti. Během tohoto výzkumu dospěl ke čtyřem kritériím, která svědčí o míře sociálního vlivu jedinců ve společnosti. Mezi tato kritéria zařadil povolání jedince, zdroj příjmu, typ domu a adresu. Tato Warnerova studie vyústila v tvorbu stratifikačního modelu, který se později stal univerzálním klasickým stratifikačním modelem. Klasický stratifikační model je složen ze tří základních vrstev (horní vrstva, střední vrstva, dolní vrstva), přičemž každá z těchto základních vrstev se ještě dělí na vrstvu nižší a vyšší. [10]

Obrázek 1: Klasický stratifikační model

Zdroj:[10]

Vyšší horní vrstva

Vyšší horní vrstva v USA čítala ve 40. letech 20. století pouhých 2% populace státu. V 70. letech byl klasický stratifikační model aktualizován R. P. Colemanem. V této době čítala vyšší horní vrstva společnosti v USA 1% celkové populace. Typickými představiteli vyšší horní vrstvy v USA byli jedinci žijící neokázalým způsobem života, jejich bohatství se dědilo z generace na generaci, jedinci znali svou

rodinnou historií a byli na ni hrdí. Vzdělávali se v nejprestižnějších vzdělávacích institucích a většinou neměli žádné povolání. [10]

Nižší horní vrstva

Ve Spojených státech amerických čítala ve 40. letech 20. století nižší horní vrstva 3% celkové populace. V 70. letech 20. století počet jedinců patřících do nižší horní vrstvy poklesl na 2% populace. Do nižší horní vrstvy jsou zařazováni jedinci, kteří rychle zbohatli, žijí okázalým způsobem života a mají vysokou spotřebu. Příslušníci nižší horní vrstvy se snaží zajistit nejlepší a nejprestižnější vzdělání pro své potomky. Zástupci nižší horní vrstvy obvykle pracovali jako průmyslníci, finančníci nebo vykonávali svobodná povolání. [10]

Vyšší střední vrstva

Ve 40. letech 20. století se řadilo do vyšší střední vrstvy ve Spojených státech amerických 10% celkové populace země. V 70. letech čítala vyšší střední vrstva americké společnosti 12% populace. Zástupci vyšší střední vrstvy žili příjemným způsobem života a netrpěli materiálními nedostatky. Příslušníci vyšší střední vrstvy dosahovali kvalitního vzdělání, které jim umožnilo pracovat na své kariéře a tím se zařadit do této vrstvy, nebo si v této vrstvě svou pozici udržet. Povolání typická pro vyšší střední vrstvu jsou obchodníci, akademici, vůdčí lidé či svobodná povolání. [10]

Nižší střední vrstva

V době Warnerova výzkumu ve 40. letech byla nižší střední vrstva v USA tvořena 30% celkové populace. V 70. letech 20. století čítala nižší střední vrstva již 32% populace Spojených států amerických. Příznačným zástupcem nižší střední vrstvy byl pracovitý, ohleduplný, spořivý a konzervativní jedinec se středním stupněm vzdělání. Příslušníci nižší střední vrstvy si na své živobytí vydělávali jako drobní obchodníci nebo řemeslníci. [10]

Vyšší dolní vrstva

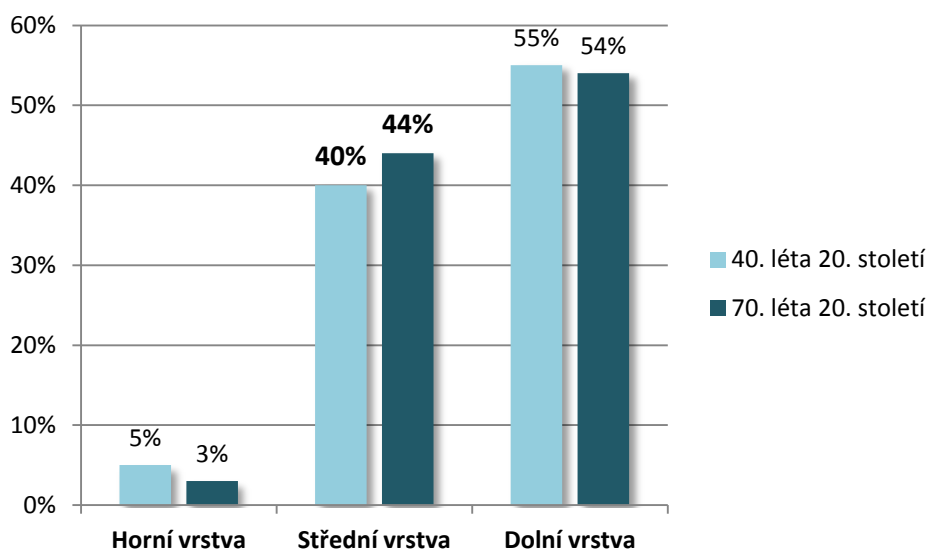
Americkou vyšší dolní vrstvu tvořilo ve 40. letech 40% populace. V 70. letech se jejich procentuelní zastoupení snížilo na 38% celkové populace USA. Typickým zástupcem vyšší dolní vrstvy byl poctivý dělník žijící pouze ze svých měsíčních

příjmů. Nezbyvaly mu volné prostředky, které by si mohl šetřit pro budoucí potřebu. Spotřeba jedinců z vyšší dolní vrstvy byla oproti vrstvám vyšším o poznání nižší. Příslušníci této vrstvy dosahovali často pouhého vyučení či zaškolení a živilí se jako řemeslníci, drobní obchodníci či námezdní dělníci. [10]

Nižší dolní vrstva

Ve 40. letech 20. století se do nižší dolní vrstvy řadilo 15% populace Spojených států amerických. V 70. letech se jejich počet zvýšil na 16% celkové populace. Příslušníci nižší dolní vrstvy byli často nepřizpůsobiví obyvatelé s nahodilými příjmy, nebo úplně závislí na sociální pomoci. Většinou neměli rodinu a bydleli ve slumech či na ulici. [10]

Graf 1: Porovnání sociální stratifikace USA ve 40. a 70. letech 20. století

Zdroj:[10], zpracování vlastní

Z grafu je možné vyčíst, že v mezidobí 40. a 70. let 20. století vzrostlo procentuelní zastoupení střední vrstvy. A jelikož jsou střední vrstvy jakýmsi indikátorem blahobytu a stability společnosti, chtěla bych jim věnovat další podkapitolu. [4]

1.2.2 Střední vrstvy

Střední vrstvy vnáší do společnosti ekonomickou dynamiku, sociální soudržnost a rovněž politickou stabilitu. [6] Jejich vymezení je ovšem pro sociologii značně obtížné. Vnímání středních vrstev se měnilo jak z historického, tak

z kulturního hlediska. V historických fázích vývoje středních vrstev jsou tyto vrstvy vždy definovány podle odlišných kritérií. [4]

U starých středních vrstev bylo za klíčové kritérium považováno především jedincovo vlastnictví a také povaha tohoto vlastnictví. Do starých středních vrstev se řadili ti jedinci, kteří oproti šlechtě, patřící do vrstev vyšších, nedisponovali pozemkovým vlastnictvím. Na stranu druhou disponovali nějakým soukromým majetkem, na rozdíl od průmyslového a venkovského proletariátu. Spolu s rozvojem společnosti se zároveň měnila i kritéria určující příslušníky střední vrstvy. V 19. století se kritérium vlastnictví změnilo na kritérium postavení v řízení organizace. Za klíčové kritérium v této době byl považován také příjem plynoucí jedincům ze zaměstnání. V 19. století tedy střední vrstvy zahrnovaly jedince, jejichž pracovní pozice se nacházely ve středních nebo vyšších patrech formálních organizací. Ve 20. století se objevuje kritérium nové, související s životním stylem jedinců dané společnosti. Do popředí se tedy dostává kritérium kulturní. [4]

Jde-li o kulturní problémy vymezení středních vrstev, naráží sociologie na problém samotného vnímání této vrstvy, které se v mezinárodním měřítku značně liší. Nejširší vymezení středních vrstev nalezneme ve Francii, kde je za příslušníka této vrstvy považován každý jedinec s průměrnými příjmy, který se nachází někde mezi buržoazií a kvalifikovanými dělníky. Na rozdíl od Francie, ve Velké Británii spadá do středních vrstev pouze 10-15% celkové populace země, a to především v důsledku přetrvávající existence aristokracie, jakožto vrstvy nejvyšší. [4]

Sociologie si často klade složitou otázku, kdo všechno do střední vrstvy patří a kdo už se ve střední vrstvě nenachází. Na tuto obtížnou otázku odpovídá dvojím způsobem. Příslušníky lze vystihnout pomocí určitých obecných rysů pojících zástupce střední vrstvy. Dalším způsobem je definice střední vrstvy výčtem. Při definování obecných rysů jedinců patřících do střední vrstvy společnosti se uvažuje o výši příjmu na domácnost nebo na osobu, o vzdělanostní úrovni jedince, výši statusu nebo o pozici v rámci hierarchie řízení. Při definici výčtem jsou do středních vrstev řazeni jedinci žijící se jako manažeři, experti nejrůznějších specializací, lékaři, učitelé, úředníci středních stupňů řízení apod. [4]

1.2.3 Kritéria sociální stratifikace

Abychom byli schopni zařadit jedince do konkrétní sociální vrstvy, musíme zvažovat určitá stratifikační kritéria. Tato kritéria nám usnadní umístění jedince do konkrétní vrstvy v rámci stratifikačního modelu. Za základní kritéria determinující místo jedince ve společnosti je považován příjem jedince, kde se zvažuje především výše příjmu a jeho zdroj. Dále mezi základní stratifikační kritéria patří vzdělání, povolání jedince a jeho bydlení. [10] Autoři odborné literatury rovněž uvažují o statusotvorných činitelích jako mocenské postavení jedince v řízení nebo kulturnost životního stylu jedince v mimopracovní době. [11]

Příjmy

Příjmy jsou velmi důležitým statusotvorným činitelem. „*Na vývoj příjmové dynamiky má vliv zejména uvolnění soukromého podnikání, působení zahraničních firem, úroveň legislativních opatření a jejich respektování apod.*“ [11, str. 123] Příjmy především indikují majetkovou situaci jedince. [10]

Vzdělání

Vzdělání reprezentuje postoje a názory jedince, rovněž reprezentuje jeho jednání. U kritéria vzdělání se uvažuje především o výši dosaženého vzdělání, o jeho kvalitě, případně o prestižnosti vzdělávací instituce. [10]

V dnešních demokratických společnostech existuje pouze málo lidí, kteří věří v to, že vzdělání není klíčem k povolání, zajišťujícímu jedinci vyšší prestiž nebo vyšší výdělků či vyšší životní úroveň a tím pádem i vyšší kvalitu života. Ve vyspělých zemích je vzdělávací systém v centru pozornosti státu, jelikož právě výše dosaženého vzdělání sehrává významnou úlohu v sociální stratifikaci dané společnosti. [7]

Povolání

Řeší-li se kritérium povolání, zvažuje se především zaměstnanecký status jedince. Pro potřeby měření sociální stratifikace se používá například škála složitosti práce, která dělí vykonávané profese do následujících devíti kategorií. [11]

Tabulka 1: Škála složitosti práce

Škála složitosti práce	
Název kategorie	Příklady povolání
Práce nekvalifikované a pomocné	<i>Pouliční prodavači, uklízečky, metaři, pomocní dělníci</i>
Práce jednoduché a dílčí	<i>Písaři, poštovní doručovatelé, telefonisté, prodavači ve stáncích, chovatelé hospodářských zvířat, montážní dělníci</i>
Práce polokvalifikované, rutinní a dílčí	<i>Prodavači a pokladní v obchodech, číšníci, zahradníci, myslivci, betonáři</i>
Práce kvalifikované, specializované a rutinní	<i>Sekretářky, úředníci na přepážkách bank, recepční, vlakvedoucí, kuchaři, holiči, montéři, truhláři</i>
Práce střední složitosti a kvalifikovanosti, zpravidla dílčí	<i>Drobní podnikatelé, vychovatelé, účetní, celníci, knihovníci, průvodci, hasiči, elektromechanici</i>
Práce vyšší střední složitosti a kvalifikovanosti s omezenou samostatností	<i>Ředitelé malých podniků, vedoucí restaurací, bezpečnostní technici, laboranti, zdravotní sestry, opraváři leteckých motorů, zlatníci</i>
Práce vysoce složité a kvalifikované, jednostranné nebo opakované s omezenou samostatností	<i>Vedoucí pracovníci v obchodě, vedoucí pracovníci velkých organizačních útvarů, programátoři, učitelé základních škol, personalisté, právní poradci, burzovní makléři, vyšší důstojníci, profesionální sportovci</i>
Práce složité a kvalifikované, mnohostranné a samostatné	<i>Starostové, velitelé vojenských jednotek, vedoucí pracovníci velkých podniků, zubní lékaři, vysokoškolští a středoškolští učitelé</i>
Práce vysoce složité a kvalifikované, mnohostranné a tvůrčí	<i>Vyšší státní úředníci, ředitelé velkých podniků, šéfredaktoři, vědci, fyzikové, architekti, lékaři, vědecko-pedagogičtí pracovníci, advokáti, herci, režiséři</i>

Zdroj:[11], zpracování vlastní

Jedince můžeme také zařadit do určitého strata v rámci stratifikačního modelu z hlediska prestiže jím vykonávaného povolání. [11]

Průzkumem prestiže vykonávaného povolání se zabývá Centrum pro výzkum veřejného mínění při Sociologickém ústavu AV ČR. Výzkum zkoumá prestiž u vybraných povolání. Jedinci, kteří se výzkumu prestiže povolání účastní, mají k dispozici určitý počet bodů (konkrétně je to 99 bodů). Těmito body ohodnotí respondenti dle jejich mínění nejprestižnější povolání, dále jedním bodem povolání dle jejich názoru nejméně prestižní a takto pokračují. V následující tabulce jsou uvedena povolání řazená hierarchicky dle jejich bodového ohodnocení a tudíž dle jejich prestiže. [17]

Tabulka 2: Prestiž povolání v roce 2013

Prestiž povolání v roce 2013		
Profese	Průměr obdržných bodů	Celkové pořadí
Lékař	91,5	1
Vědec	76,3	2
Zdravotní sestra	74,8	3
Učitel na VŠ	74,6	4
Učitel na ZŠ	71,1	5
Soudce	66,3	6
Soukromý zemědělec	63,9	7
Projektant	62,6	8
Programátor	59,7	9
Policista	55,7	10
Truhlář	55,6	11
Majitel malého obchodu	54,8	12
Starosta	53,1	13
Účetní	52,3	14
Manažer	50,2	15

Voják z povolání	49,7	16
Stavební dělník	49,3	17
Profesionální sportovec	47,6	18
Bankovní úředník	45,7	19
Prodavač	44,7	20
Novinář	43,8	21
Sekretářka	40,0	22
Kněz	38,0	23
Ministr	37,9	24
Uklízečka	34,2	25
Poslanec	25,1	26

Zdroj:[17], zpracování vlastní

Bydlení

Dalším statusotvorným kritériem je bydlení jedince, kde se zvažuje především jeho komfort a také adresa. [10] Celková vybavenost domácností za posledních 20 let vzrostla několikanásobně. V dnešní době je již určitým standardem, že domácnost vlastní počítač, televizor, mikrovlnou troubu. [15]

Postavení v řízení

Postavení v řízení je kritérium zahrnující indikaci pracovního i mocenského postavení jedince. [15] Aby bylo možné empiricky sledovat moc a postavení jedince v řízení, je nutné rozlišit dvě složky – pravomoc a vliv. [11] „*Pravomoc je vyjádřena formou pracovně profesního zařazení, kdy se za měřitelný ukazatel považuje postavení jedince ve struktuře řízení.*“ [11, str. 123] U pravomoci jde především o to, kolik podřízených daný jedinec má. Vliv je zase chápán jako „*výraz participace v asociacích a volených samosprávných orgánech*“. [11, str. 123]

Životní styl

„*At' už je výchozí stanovisko při studiu stratifikace jakékoliv, existuje všeobecná shoda v tom, že životní styl a kulturní spotřeba jsou v moderních*

společnostech vždy v nějaké podobě determinovány sociálním postavením.“ [13, str. 38] Životní styl jedince můžeme v nejobecnějším měřítku chápat jako jedincovo jednání, které se odvíjí ze souboru jeho postojů, norem a hodnot. Životní styl se skládá ze dvou základních složek. Je to materiální složka životního stylu zahrnující vše, co je možné pořídit za peníze. Do materiální složky tedy patří především bydliště, doprava nebo oblečení. Druhou kategorií je složka, do které patří sociální schopnosti jedince či manipulace se symboly. Jedinci patřící do stejné vrstvy tedy používají jazyk adekvátní pro tuto vrstvu a chovají se určitým vybraným způsobem pro konkrétní vrstvu typickým. [13]

Za jeden z nejvýznamnějších indikátorů životního stylu jedince je považováno jeho trávení volného času. Trávení volného času se rozlišuje jak z kvalitativního, tak z kvantitativního hlediska. U kvalitativního hlediska se zvažuje především struktura volného času, tedy aktivity a způsoby chování ve volném čase. Kvantitativní hledisko uvažuje o objemu volného času. [15]

Mimopracovní čas, se dělí na čas vázaný a volný. Vázaný čas je takový, který je jedincem vynakládán na zachování jeho biofyzilogického bytí. Do vázaného času tedy spadají činnosti jako spánek, jídlo nebo osobní hygiena. Dále se do vázaného času řadí činnosti související se zajištěním chodu rodiny a domácnosti. Volný čas není obsahově ani časově vymezený. Jedinec činnosti vykonává z vlastní vůle a vykonává je pro něj samotného. [15]

S pohybem vzhůru po společenském žebříčku se mění činnosti vykonávané ve volném čase. Příslušníci vyšších vrstev preferují oproti vrstvám nižším návštěvy divadel, koncertů a výstav, čtení hodnotné beletrie, studium odborné literatury a cizích jazyků. [13]

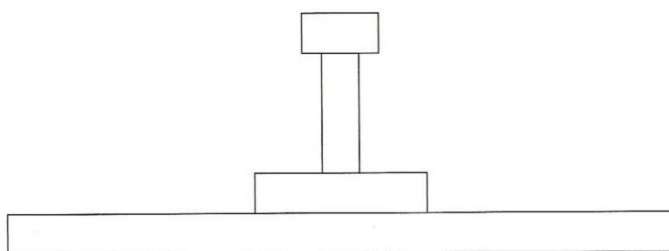
1.2.4 Současné stratifikační modely

Warnerův klasický stratifikační model byl dále prostřednictvím sociologických výzkumů rozvinut a byly podle něj zkonstruovány další, vícekriteriální stratifikační modely. [10]

Model A

Stratifikační model A znázorňuje rozvrstvení společnosti v totalitních státech. Pro totalitní společnosti je charakteristickým znakem velký počet jedinců nacházejících se v nejnižších vrstvách společnosti. Střední vrstva je v totalitních státech zastoupena jen zřídka. Nejméně početnou vrstvou totalitní společnosti je vrstva nejvyšší. Důsledkem tohoto rozložení společnosti je velmi vratká pozice nejvyšší vrstvy společnosti. [10]

Obrázek 2: Model A

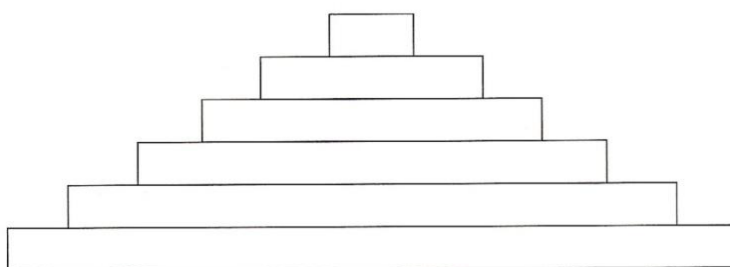

Zdroj: [10]

Model B

Model B je klasickým šestivrstevným stratifikačním modelem, který zobrazuje společnost s rovnoměrným rozložením sociálních vrstev. Většina populace se nachází ve spodních vrstvách stratifikačního modelu. Naopak nejméně procentuelně zastoupena je vrstva nejvyšší. [10]

Obrázek 3: Model B

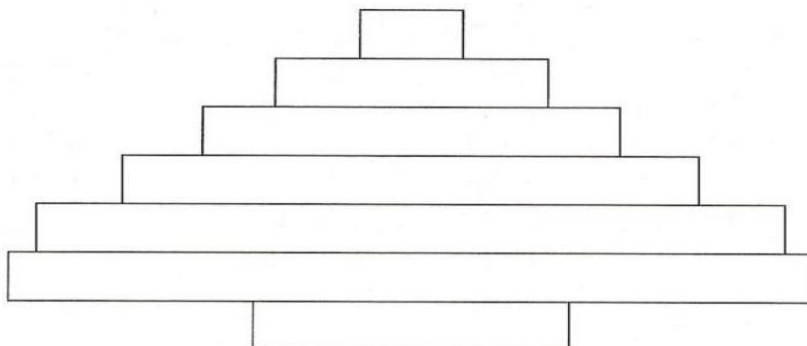
Zdroj:[10]

Model C

Model C je rovněž klasickým modelem společnosti. Na rozdíl od modelu B ovšem dělí společnost do sedmi vrstev. Nižší dolní vrstva společnosti je v modelu C rozštěpena na dvě vrstvy – „spodinu“ a „pravou spodinu“. Pro společnost je takovéto

rozdělení nižší spodní vrstvy značně nebezpečné, jelikož výrazně ohrožuje její stabilitu. [10]

Obrázek 4: Model C

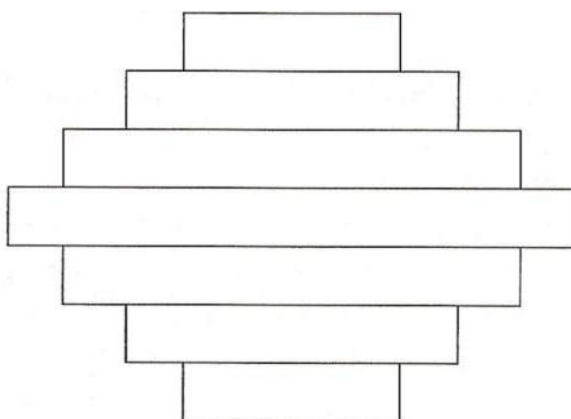

Zdroj:[10]

Model D

Model D je modelem společnosti, kde jsou nejvíce zastoupeny střední vrstvy. Nejvyšší procentuelní zastoupení středních vrstev je pro společnost velmi důležité, jelikož právě střední vrstvy tlumí sociální napětí mezi vrstvami nejvyššími a nejnižšími. Model D tedy zobrazuje společnost stabilní, v níž panuje sociální rovnováha. [10]

Obrázek 5: Model D

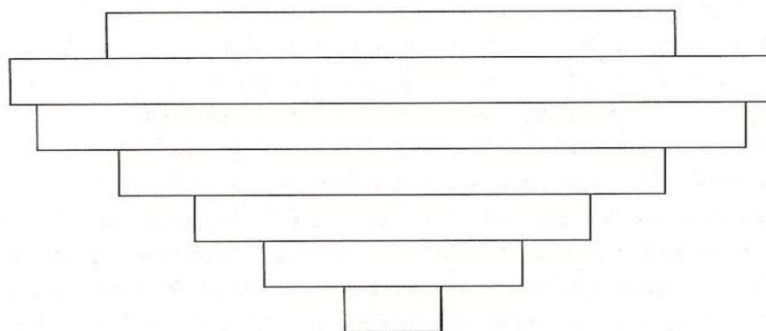

Zdroj:[10]

Model E

Model E je zobrazením sociálního státu. Ve společnosti jsou nejvíce procentuálně zastoupeny vrstvy nevyšší. Důsledkem značného počtu populace, nacházejícího se v nejvyšších vrstvách, je společnost značně nestabilní. [10]

Obrázek 6: Model E

Zdroj:[10]

1.2.5 Měření sociální stratifikace a její kritika

Při měření sociální stratifikace narážíme hned na několik problémů. Prvním je problematika neefektivnosti měření sociální stratifikace. Dále je to vysoká obtížnost měření. V důsledku těchto problémů se měření sociální stratifikace provádí jen velmi zřídka. V zásadě je možné použít tři postupy, prostřednictvím kterých se sociální stratifikace měří. Používá se postup subjektivní, komparační postup a nakonec objektivní postup měření sociální stratifikace. [10]

Subjektivní postup

Měří-li se sociální stratifikace prostřednictvím subjektivního postupu, jedinec sám sebe zařadí do určité vrstvy v rámci stratifikačního modelu. Subjektivní postup měření sociální stratifikace má určité výhody, na druhou stranu má také velké množství nevýhod. Mezi výhody subjektivního postupu patří především jeho snadnost a nekomplikovanost, jelikož jedinec sám sebe zařadí do konkrétní vrstvy dle jeho názoru a uvážení. Zde ovšem nastává problém, jelikož většina lidí sama sebe řadí do střední vrstvy. Z tohoto poznatku vyplývá hlavní nevýhoda subjektivního postupu a tou je riziko zisku nevalidních výsledků. [10]

Komparační postup

Komparační postup měření sociální stratifikace je vhodnější použít pro menší sociální skupiny či obce. Komparační postup je založen na principu zařazení svých známých do určité vrstvy v rámci stratifikačního modelu. [10]

Objektivní postup

V rámci objektivního postupu měření sociální stratifikace jsou zkonstruovány bodové škály pro daná stratifikační kritéria. Díky použití bodových škál je postup objektivní. Hlavní výhodou použití objektivního postupu měření stratifikace je možnost kombinovat různá stratifikační kritéria a rovněž zde není omezena velikost výzkumného souboru. Značnou nevýhodou při aplikaci objektivního postupu je vysoká náročnost konstrukce bodových škál. [10]

Kritika sociální stratifikace

Měření sociální stratifikace a celkově i modely sociální stratifikace jsou poměrně často kritizovány. Hlavním důvodem kritiky je komplikovanost měření sociální stratifikace, strnulost stratifikačních modelů a také pracnost jejich konstrukce. Jak již bylo výše zmíněno, sociální stratifikace se dnes měří už jen zřídka. Pro zobrazení rozložení společnosti se mnohem častěji používají statistické údaje. Tyto statistické údaje jsou ovšem velmi často jednokriteriální, což znamená, že mají pouze omezenou vypovídací schopnost. [10]

2 PRAKTICKÁ ČÁST

Převážná část praktické části mé bakalářské práce se zaměřuje na vyhodnocení výsledků mého anketního šetření, které jsem v rámci závěrečné práce realizovala. Cílem tohoto anketního šetření bylo zjistit rozvrstvení obyvatel města dle stratifikačních kritérií - bydlení, povolání, příjmy a vzdělání. Pro účely výzkumu jsem si zvolila město Louny, které v další kapitole stručně představím. Poté získaná data interpretuji a na závěr porovnávám subjektivní zařazení respondentů s faktickým rozvrstvením obyvatel ve městě.

2.1 Představení města Louny

Pro mé anketní šetření jsem si vybrala město Louny. Louny jsou bývalým okresním městem, nyní městem s rozšířenou působností, a nacházejí se v severozápadních Čechách, v Ústeckém kraji. Ve městě žije 18 121 obyvatel (dle výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2011). Ve městě najdeme 9 mateřských škol, 5 základních škol a jednu speciální základní školu, gymnázium, obchodní akademii a střední odbornou školu, a základní uměleckou školu. Město Louny má čtyři partnerská města, jsou jimi nizozemský Barendrecht, německé Zschopau, slovenský Lučenec a od 14. července 2004 také malé francouzské město Veneux les Sablons. [23]

V Lounech se nachází několik zařízení podporujících kulturní život obyvatel města. Ve městě najdeme tři umělecké galerie zaměřené především na moderní umění, dále dvě muzea, divadlo, loutkové divadlo, jedno kino. Ve městě se rovněž nachází nová městská knihovna a také státní okresní archiv. [22]

Ve městě je aktivních mnoho spolků zaměřujících se především na sportovní aktivity, kulturní, zájmovou a výchovnou činnost. Louny mají mnoho sportovních zařízení. Najdeme zde bowlingové dráhy, minigolf, nachází se zde rovněž jezdecký klub, Městská plavecká hala, Městské koupaliště, sportovní hala, aeroklub, zimní stadion, tenisové kurty a veslařské dráhy. [22]

V Lounech nalezneme také několik zajímavých historických památek, jako je například gotický kostel sv. Mikuláše, kostel Matky Boží, budovy s renesančními

štítý, Žatecká brána z 15. století, gotický dům Sokolů z Mor, funkcionalistický kostel Českobratrské církve evangelické nebo Kotěrova dělnická kolonie. [22]

Obrázek 7: Umístění města Louny

Zdroj: [24]

Stručná historie města

Obrázek 8: Znak města Louny

Zdroj: [21]

První písemná zmínka o městě Louny se datuje do roku 1115, kdy byly Louny majetkem kladrubského kláštera. V této době bylo město románskou osadou rozkládající se u břehu řeky Ohře. Ve 13. století, za vlády Přemysla Otakara II., se město Louny stalo královským městem. V období vlády Lucemburků zažívalo město prosperitu plynoucí z intenzivní řemeslnické a zemědělské výroby (pěstování obilí a vína). V roce 1517 zničil velkou část města požár. Po tomto rozsáhlém požáru bylo město přestavěno a byl zde vybudován kostel sv. Mikuláše, který je dnes považován za dominantu města. V období po třicetileté válce se Louny staly pouhým městečkem lokálního významu. [23]

V 19. století a dále ještě v 60. a 70. letech 20. století došlo v centru města k rozsáhlým demolicím. Z jádra města tehdy vymizely renesanční domy, radnice i městské brány. Ve 2. polovině 19. století došlo k výraznému hospodářskému rozvoji města. V této době v Lounech vznikly krom jiného železniční opravny fungující do dnes, cukrovar, pivovar, jatka, mlýny a také finanční úřad. V roce 1896 byla ve městě otevřena první střední škola – reálka (dnešní Gymnázium Václava Hlavatého). V období let 1872-1904 se Louny staly významným železničním uzlem s hlavními směry na Most, Žatec, Libochovice, Rakovník a na Prahu. K dalšímu posílení lounského průmyslu došlo v poválečném roce 1945, kdy ve městě vznikly nové továrny – Elektroporcelán, Praga, dále mlékárna a masokombinát. [23]

V Lounech se rovněž narodilo několik významných osobností. Například básník Jaroslav Vrchlický, po kterém je pojmenováno lounské divadlo. Dále Kamil Hilbert - architekt dostavby katedrály sv. Víta v Praze. Slavný matematik světového významu Václav Hlavatý nebo spisovatel Karel Konrád. [23]

2.2 Metody výzkumu

Obecně lze metody výzkumu rozdělit na kvantitativní a kvalitativní. Tyto dvě metody výzkumu se od sebe odlišují především přístupem k sociálním jevům a také odlišnými metodami zkoumání těchto jevů. Kvalitativní výzkum nevyužívá statistických postupů a data rovněž nekvantifikuje. Kdežto kvantitativní výzkum má předem striktně určenou strategii a vytvořen projekt realizovaného výzkumu. [9] Sociální stratifikaci lze měřit prostřednictvím tří přístupů. Je to přístup komparační, subjektivní a objektivní. [10] Detailněji jsou tyto přístupy popsány v teoretické části práce v kapitole 1.2.5.

Svůj výzkum jsem postavila na kvantitativních metodách výzkumu. Stratifikační model pro město Louny jsem konstruovala na základě objektivního přístupu k měření sociální stratifikace a dále jsem také sestrojila model rozvrstvení společnosti vytvořený dle subjektivního přístupu k měření sociální stratifikace.

V následujících podkapitolách se nejprve budu věnovat stanoveným cílům a hypotézám, poté metodě stanovení základního a výzkumného souboru, dále zmíním mnou použité metody sběru dat, definuji, jak jsem určila hranice mezi jednotlivými

vrstvami stratifikačního modelu a pozornost budu věnovat rovněž metodám zpracování dat. V těchto podkapitolách jsou metody popsány jen stručně, detailnější popis jednotlivých metod se nachází v příloze č.1 – Projekt praktické části bakalářské práce.

2.2.1 Stanovení cílů a hypotéz

V rámci své bakalářské práce jsem realizovala kvantitativní výzkum. Nejprve jsem si musela definovat dílčí cíle, které jsou vlastně jistou konkretizací výzkumného záměru práce, tedy zjištění sociální stratifikace ve městě Louny. Cíle výzkumu jsem si stanovila na základě čtyř zkoumaných stratifikačních kritérií, tedy kritéria vzdělání, povolání, příjmů a bydlení. K jednotlivým cílům jsem si rovněž určila pracovní hypotézy, které jsem prostřednictvím získaných dat buď potvrdila, nebo vyvrátila. A jelikož jsem prováděla výzkum kvantitativní, musela jsem si tyto pracovní hypotézy stanovit ještě před realizací celého výzkumu. [9]

Cíle a hypotézy jsem si stanovila následovně:

Tabulka 3: Výzkumný záměr, dílčí cíle a pracovní hypotézy

Výzkumný záměr	Dílčí cíle	Pracovní hypotézy
Zjistit sociální stratifikaci ve městě Louny	Zjistit stupeň dosaženého vzdělání respondentů	<i>Více než 55% respondentů má minimálně ukončené středoškolské vzdělání s maturitou nebo nástavbové studium.</i>
	Zjistit povolání respondentů	<i>Všechny skupiny jsou z hlediska prestiže povolání zastoupeny rovnoměrně.</i>
	Zjistit průměrné měsíční příjmy respondentů a jejich původ	<i>Více než 51% respondentů má hrubé měsíční příjmy rovny nebo vyšší než 16 001 Kč</i>
		<i>Sociální dávky pobírá méně než 15% respondentů.</i>
	Zjistit stupeň komfortu bydlení respondentů	<i>Ve vzdálenosti do 0,5 km od centra města jsou nejvíce procentuelně zastoupeni</i>

		<i>respondenti patřící do horní vrstvy podle kritéria vybavenosti domácnosti.</i>
		<i>Nejvíce respondentů obývá domácnost, kde se přepočtený index počtu obytných místností na člena domácnosti nachází v intervalu od 0,75 do 1,25.</i>
	Sebezařazení respondentů v rámci stratifikačního modelu	<i>Alespoň 35% respondentů by se zařadila do nižší střední vrstvy.</i>

Zdroj: vlastní

2.2.2 Stanovení základního a výzkumného souboru

Základní soubor představuje souhrn objektů, jichž se výzkum týká, je to jakási cílová skupina výzkumu [9]. Kdežto výzkumný soubor je „*množina objektů/jednotek, která ve výzkumu zastupuje základní soubor*“. [12, str. 76]

V realizovaném výzkumu jsem si ze základního souboru ekonomicky aktivních obyvatel Loun stanovila výzkumný soubor o velikosti 400 respondentů, což odpovídá 4,4% základního souboru. Výzkumný soubor byla náhodně vybraná množina obyvatel. Abych zajistila náhodnost tohoto výběru, vybírala jsem respondenty prostřednictvím metody „náhodné procházky“, kdy jsem si z celkového počtu obydlených rodinných domů a celkového počtu bytových domů vypočítala vzorec, podle kterého jsem poté navštívila každý pátý rodinný dům a každý čtvrtý bytový dům.

Podrobněji je proces výběru výzkumného souboru popsán v příloze č.1-Projekt praktické části bakalářské práce.

2.2.3 Metoda sběru dat

Potřebná data jsem od respondentů získávala na základě strukturované ankety, která se skládala z 9 otázek a obsahovala jak otevřené, tak uzavřené otázky. Odpovědi respondenti zapisovali do záznamového archu přiloženého k anketě. Model ankety se nachází v příloze č.1-Projekt praktické části bakalářské práce. Odpovědi jsou dále hromadně zaznamenány v příloze č.2, v záznamovém archu.

2.2.4 Stanovení hranic pro konstrukci strat

Při zpracování stratifikačního modelu města Louny jsem vycházela z Warnerova univerzálního stratifikačního modelu, který dělí společnost celkem do šesti vrstev (nižší dolní vrstva, vyšší dolní vrstva, nižší střední vrstva, vyšší střední vrstva, nižší horní vrstva a vyšší horní vrstva). [10] Já jsem z výsledků mého anketního šetření, především z praktických důvodů, zkonstruovala pouze model třívrstvý, který bude obyvatele Loun dělit dle zkoumaných stratifikačních kritérií do tří základních vrstev - dolní, střední a horní. V mém anketním šetření jsem použila objektivní postup měření sociální stratifikace, kdy jsem si zkonstruovala bodové škály ke každému cíli výzkumu. Při konstrukci bodových škál jsem vycházela především z údajů Českého statistického úřadu z výsledů Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011.

Vzdělání

Prvním kritériem stratifikace, kterým jsem se v mém anketním šetření zabývala, je kritérium dosaženého vzdělání. Při konstruování hranic mezi jednotlivými straty jsem vycházela z údajů ze Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011. Stupeň dosaženého vzdělání jsem rozdělila do 3 základních kategorií a každé přiřadila odpovídající vrstvu společnosti.

bez vzdělání, základní vzdělání, vyučení	= dolní vrstva
středoškolské vzdělání s maturitou, nástavbové studium	= střední vrstva
vyšší odborné a vysokoškolské vzdělání	= horní vrstva

Povolání

Dalším kritériem, které indikuje postavení jedince v rámci stratifikačního modelu je kritérium povolání. Při tvorbě hranic mezi jednotlivými vrstvami stratifikačního modelu jsem vycházela z výzkumu Prestiž povolání 2013. Výzkum prestiže povolání je realizován pod záštitou Centra pro výzkum veřejného mínění při Sociologickém ústavu AV ČR. Ve výzkumu je zkoumána prestiž 26 povolání, ty jsou následovně seřazeny dle obdržení bodů.

Při mém zkoumání stratifikačního kritéria povolání jsem vycházela právě z povolání zkoumaných ve výzkumu Prestiž povolání 2013. Tato povolání jsem si

rozdělila do tří skupin (A, B, C) a každé skupině jsem následně přiřadila odpovídající vrstvu v rámci stratifikačního modelu. Byl-li respondent v době konání anketního šetření nezaměstnaný, automaticky jsem ho zařadila do skupiny A - nejméně prestižních povolání.

Při bodování jednotlivých povolání jsem si stanovila, že pokud respondent uvede povolání, které se nenachází na seznamu ve výzkumu Prestiž povolání 2013, zařadím ho do určité skupiny sama a to podle povolání, které je tomu jeho nejpodobnější (ne ovšem z hlediska mzdy, nýbrž z hlediska statusu daného povolání). Skupiny povolání dle prestiže jsou zobrazeny v následující tabulce.

Tabulka 4: Bodová škála pro kritérium povolání

Skupina	Povolání	Vrstva společnosti
A	soustružník, bankovní úředník, prodavač, novinář, sekretářka, kněz, ministr, uklízečka, poslanec	Dolní
B	policista, truhlář, majitel malého obchodu, starosta, účetní, manažer, voják z povolání, profesionální sportovec	Střední
C	lékař, vědec, zdravotní sestra, učitel na VŠ, učitel na ZŠ, soudce, soukromí zemědělec, projektant, programátor	Horní

Zdroj:[17], zpracování: vlastní

Příjmy

Dalším zkoumaným kritériem je kritérium příjmů. Zde zkoumám jednak výši hrubých měsíčních příjmů, ale také zdroj těchto příjmů. Při sestavování hranic mezi jednotlivými vrstvami jsem vycházela z údajů Českého statistického úřadu o průměrné hrubé měsíční mzdě v Ústeckém kraji.

V Ústeckém kraji průměrná hrubá měsíční mzda za 1.-4. čtvrtletí roku 2013 činila 22 762 Kč. [18] Z tohoto údaje jsem zkonstruovala hranice mezi jednotlivými straty. Při konstrukci těchto strat jsem vycházela z předpokladu, že respondenti nacházející se ve střední vrstvě budou dosahovat zhruba průměrné hrubé měsíční mzdy pro daný kraj. Vytvořila jsem si tedy 3 platové skupiny, které se od sebe liší zhruba o 1,5 násobek minimální mzdy v České republice.

0 – 16 000 Kč = dolní vrstva

16 001 – 32 000 Kč = střední vrstva

32 001 Kč a více = horní vrstva

Otázka zjišťující hrubé měsíční příjmy respondentů, ze kterých poté vychází příslušnost ke konkrétní vrstvě společnosti, se nachází v projektu bakalářské práce v příloze.

U zdrojů příjmů jsem si opět vytvořila tři kategorie těchto zdrojů. Každé příjmové kategorii jsem přiřadila odpovídající vrstvu, kdy jsem vycházela z prestiže zdrojů příjmů.

sociální příjmy = dolní vrstva

příjmy ze zaměstnání = střední vrstva

příjmy z podnikání, dividend, = horní vrstva

podílů na zisku, úroků, pronájmů

Bydlení

Posledním kritériem, které jsem pro potřeby sestrojení stratifikačního modelu společnosti v Lounech zkoumala, bylo kritérium bydlení, a to především z hlediska jeho komfortu a adresy. Komfort bydlení respondentů jsem zjišťovala z hlediska vybavenosti domácnosti, umístění domácnosti a nakonec z hlediska počtu obytných místností připadajících na jedince.

U zkoumání vybavenosti domácnosti jsem vycházela z dat Českého statistického úřadu o vybavenosti domácností [19]. Sestavila jsem seznam spotřebičů, dle dat ČSÚ, za každou vybranou možnost obdržel respondent jeden bod. Celkem mohl respondent získat 12 bodů a minimálně 0 bodů. Hranice mezi vrstvami jsem stanovila následovně:

0-4 body = dolní vrstva

5-8 bodů = střední vrstva

9-12 bodů = horní vrstva

Při zkoumání umístění bydliště respondenta jsem vycházela z mapy města, kterou jsem si rozdělila do tří okruhů (viz projekt v příloze) a každému okruhu přiřadila určitou vrstvu společnosti.

více než 1 km od centra města	= dolní vrstva
do 1 km od centra města	= střední vrstva
do 0,5 km od centra města	= horní vrstva

Nakonec mě u kritéria bydlení zajímalo, kolik obytných místností připadá na jednoho člena domácnosti. Dle vzorečku $\frac{\text{počet obytných místností domácnosti}}{\text{počet členů domácnosti}}$ jsem si vypočítala ukazatel, který jsem zaokrouhlila na 2 desetinná místa. Z vypočítaného ukazatele jsem respondenty rozdělila do vrstev následovně:

0 – 0,74	= dolní vrstva
0,75 – 1,25	= střední vrstva
1,26 a více	= horní vrstva

Subjektivní určení vrstvy respondentem

Kromě konstrukce stratifikačního modelu prostřednictvím objektivního přístupu jsem v mém anketním šetření respondenty požádala, zda by mohli sami sebe zařadit do strata, které dle jejich vlastního uvážení odpovídá realitě. Opět jsem zvolila Warnerův univerzální stratifikační model, ale tentokrát ve své šestivrstevné podobě – nižší dolní vrstva, vyšší dolní vrstva, nižší střední vrstva, vyšší střední vrstva, nižší horní vrstva a vyšší horní vrstva. Abych poté mohla porovnat subjektivní a objektivní přístup k tvorbě stratifikačních modelů, zjednodušila jsem tento model na třívrstevný.

Všechna výše zmíněná kritéria jsem zkoumala prostřednictvím ankety, jejíž model se nachází v příloze č.1 – Projekt praktické části bakalářské práce.

2.2.5 Metody zpracování dat

Jako hlavní metody zpracování dat jsem zvolila tabulky relativních a absolutních četností, které jsem vypracovala ke všem otázkám a ze kterých následovně konstruuji jednotlivé stratifikační modely. U otázky číslo 2 (viz příloha

č.1) jsem kromě tabulky relativních a absolutních četností použila i metodu výpočtu směrodatné odchylky, díky které jsme zjistila, jak se výsledná data odchylojí od průměru. V další části práce se již budu zabývat interpretací získaných výsledků.

2.3 Interpretace výsledků výzkumu

Výsledky mého anketního šetření jsem se rozhodla interpretovat dle stanovených dílčích cílů výzkumu. Nejprve jsem se zaměřila na interpretaci výsledků týkajících se vzdělání respondentů, dále jsem interpretovala výsledky související s povoláním respondentů, s jejich měsíčními příjmy a bydlením. Poté jsem zkonstruovala třívrstevný stratifikační model, který shrnoval získaná data. Tento model jsem posléze porovnála s modelem získaným z výsledků subjektivního zařazení respondentů do konkrétní vrstvy v rámci stratifikačního modelu.

Tabulka 5: Dílčí cíle výzkumu

Cíl	Název cíle	Číslo otázek
Dílčí cíl 1	Zjistit stupeň dosaženého vzdělání respondentů	1
Dílčí cíl 2	Zjistit povolání respondentů	2
Dílčí cíl 3	Zjistit výši průměrných měsíčních příjmů respondentů a jejich původ	3, 4
Dílčí cíl 4	Zjistit stupeň komfortu bydlení respondentů	5, 6, 7, 8
Dílčí cíl 5	Subjektivní zařazení respondentů v rámci stratifikačního modelu	9

Zdroj: vlastní

2.3.1 Interpretace dílčího cíle 1 – stupeň dosaženého vzdělání

K dílčímu cíli stupně dosaženého vzdělání jsem si určila pracovní hypotézu, že *více než 55% respondentů má minimálně ukončené středoškolské vzdělání s maturitou nebo nástavbové studium*. Při tvorbě hypotézy jsem vycházela z údajů Českého statistického úřadu z dat ze Sčítání lidu, domů a bytů 2011. Zda je hypotéza platná či neplatná jsem zjišťovala prostřednictvím otázky na stupeň nejvyššího dosaženého vzdělání respondentů (viz příloha č.1). Výsledky uvádím v následující tabulce relativních a absolutních četností.

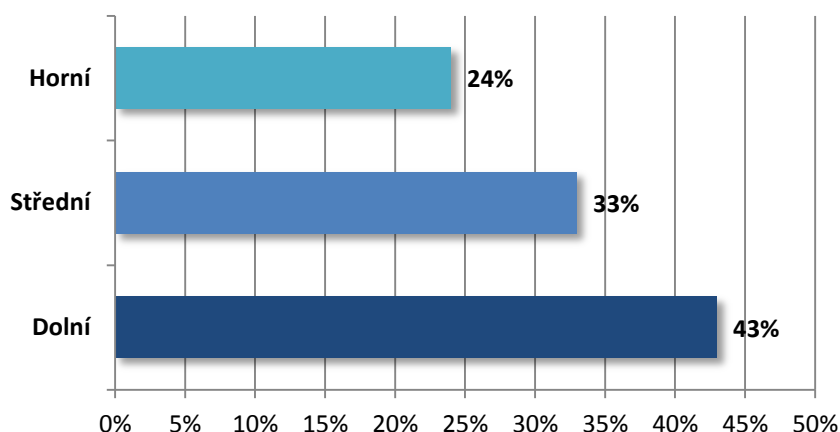
Tabulka 6: Respondenti podle stupně dosaženého vzdělání

Stupeň dosaženého vzdělání	Abs. četnost	Rel. četnost	Vrstva
Bez vzdělání, základní, vyučení	172	43%	Dolní
Středoškolské s maturitou, nástavbové studium	132	33%	Střední
Vyšší odborné, vysokoškolské	96	24%	Horní

Zdroj: vlastní

Z tabulky vyplývá, že mnou stanovená hypotéza (viz projekt v příloze) se výzkumem potvrdila, jelikož právě 57% respondentů má alespoň ukončené středoškolské studium s maturitou, nebo nástavbové studium. Z tabulky také plyne poznatek, že procentuálně je, co se týče vzdělání, nejvíce zastoupena dolní vrstva společnosti, následuje vrstva střední a nejméně procentuálně zastoupena je horní vrstva společnosti. Ze získaných dat jsem posléze vytvořila jednokriteriální model společnosti.

Graf 2: Jednokriteriální stratifikační model podle vzdělání respondentů

Zdroj: vlastní

2.3.2 Interpretace dílčího cíle 2 – povolání respondentů

Dílčím cílem 2 je zjištění povolání respondentů, a to z hlediska prestiže tohoto povolání. Abych mohla data snadněji zpracovat, nejprve jsem si je roztřídila do tří skupin (A, B a C), které podrobněji popisují v kapitole 2.2.4. K dílčímu cíli 2 jsem si stanovila hypotézu, že *všechny tři skupiny povolání klasifikované dle prestiže těchto povolání jsou zastoupeny rovnoměrně*. Rovnoměrně myslím s odchylkou $\pm 5\%$. Výsledky jsou zobrazeny v tabulce, jak v podobě absolutních četností, tak v podobě

relativních četností. Zda jsou odchylky od průměru v intervalu 5%, jsem zjistila prostřednictvím směrodatné odchylky.

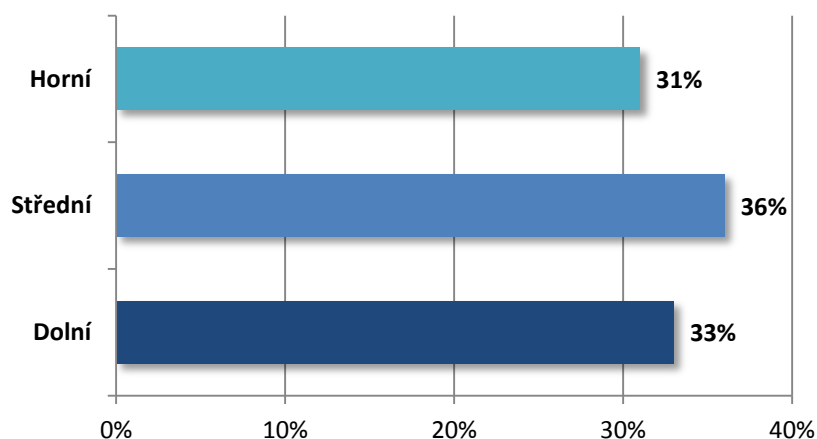
Tabulka 7: Tabulka klasifikace povolání

Skupina povolání	Absolutní četnost	Relativní četnost	Vrstva
A	132	33%	Dolní
B	144	36%	Střední
C	124	31%	Horní
Celkem	400	100%	
Průměr	133,3333	33%	
Rozptyl	67,55556	0,000422	
Směrodatná odchylka	8,219219	2,05%	

Zdroj: vlastní

Jelikož jsem si v hypotéze určila, že si skupiny budou rovny s možnou odchylkou $\pm 5\%$, vypočítala jsem si nejprve rozptyl a pomocí druhé odmocniny z rozptylu jsem získala hodnotu směrodatné odchylky, která vyšla 2,05%. To znamená, že stanovená hypotéza je platná a že jednotlivé skupiny jsou zastoupeny s odchylkou 2,05%

Graf 3: Jednokriteriální stratifikační model podle kritéria povolání

Zdroj: vlastní

Z výsledků výzkumu plyne, že dle kritéria povolání ve městě Louny procentuelně převažuje vrstva střední. Následuje vrstva dolní a nejméně procentuelně zastoupena je vrstva horní. Tyto rozdíly jsou ovšem velmi malé.

2.3.3 Interpretace dílčího cíle 3 – příjmy respondentů a jejich zdroje

K dílčímu cíli 3 – zjištění výše hrubých měsíčních příjmu respondentů a zdroje těchto příjmů – jsem si stanovila dvě pracovní hypotézy. První pracovní hypotéza se týká výše hrubých měsíčních příjmů respondenta. Určila jsem si, že *více než 51% respondentů má hrubé měsíční příjmy rovny nebo vyšší než 16 001 Kč*. Abych potvrdila či vyvrátila tuto hypotézu, zeptala jsem se respondentů přímo na jejich hrubé měsíční příjmy. Tato otázka je téměř vždy ve společnosti považována za jisté tabu, proto jsem otázku zadala jako uzavřenou a respondenti si vybírali z možností, které byly zadány jako interval příjmů. Ze získaných dat jsem zkonstruovala tabulku relativních a absolutních četností, abych mohla potvrdit či vyvrátit mnou stanovenou pracovní hypotézu.

Tabulka 8: Respondenti podle výše hrubých měsíčních příjmů

Výše hrubých měsíčních příjmů	Absolutní četnost	Relativní četnost	Vrstva
0-16 000 Kč	160	40%	Dolní
16 001 – 32 000 Kč	168	42%	Střední
32 001 Kč a více	72	18%	Horní

Zdroj: vlastní

Ze získaných dat vyplývá, že mnou stanovená hypotéza se anketním šetřením potvrdila, jelikož hrubých měsíčních příjmů rovných nebo vyšších než je 16 001 Kč dosahuje právě 60% dotázaných.

Druhou pracovní hypotézou spadající pod dílčí cíl 2 je hypotéza, že *sociální dávky pobírá méně než 15% respondentů*. Respondentů jsem se ptala, na zdroje jejich příjmu, které jsem rozdělila do tří kategorií dle prestiže těchto příjmů a získala jsem následující výsledky:

Tabulka 9: Zdroje příjmů respondentů

Zdroj příjmů	Absolutní četnost	Relativní četnost	Vrstva
Sociální příjmy	48	12%	Dolní
Příjmy ze zaměstnání	300	75%	Střední
Příjmy z podnikání, dividend, podílů na zisku, úroků, pronájmů	52	13%	Horní

Zdroj: vlastní

Z tabulky plyne, že hypotéza týkající se počtu respondentů závislých na sociálních příjmech se potvrdila, jelikož z celkového počtu respondentů pobírá sociální dávky pouhých 12%.

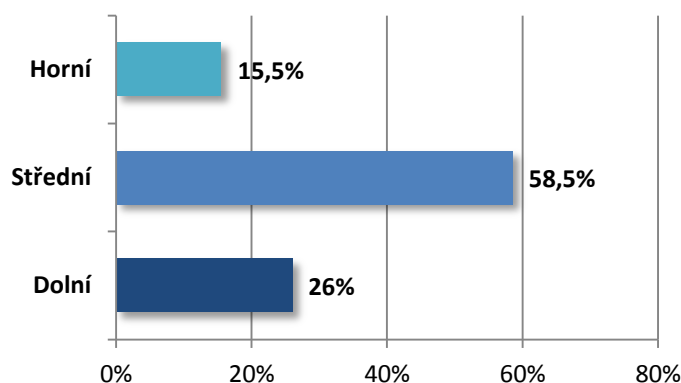
Odpovědi z předchozích dvou výzkumných otázek jsem zprůměrovala a rozdělila respondenty do tří vrstev – horní, střední a dolní. Na základě těchto údajů jsem zkonstruovala stratifikační model podle kritéria výše příjmů a zdroje těchto příjmů.

Tabulka 10: Data pro tvorbu jednokriteriálního modelu podle kritéria příjmů

Vrstva společnosti	Relativní četnost
Dolní	26%
Střední	58,5%
Horní	15,5%

Zdroj: vlastní

Graf 4: Jednokriteriální stratifikační model podle kritéria příjmů

Zdroj: vlastní

Z jednokriteriálního stratifikačního modelu sestrojeného na základě příjmů respondentů a zdroje těchto příjmů vyplývá, že nejpočetnější vrstvou v Lounech je vrstva střední, naopak nejméně početná je vrstva horní.

Takovýto stratifikační model zajišťuje stabilitu společnosti, jelikož je zde nejpočetněji zastoupena střední vrstva, která snižuje napětí mezi vrstvou horní a dolní. [10]

2.3.4 Interpretace dílčího cíle 4 – komfort bydlení

Pro dílčí cíl 4 jsem si stanovila dvě pracovní hypotézy. První hypotéza tvrdící, že *ve vzdálenosti do 0,5 km od centra města jsou nejpočetněji (procentuálně) zastoupeni respondenti patřící do horní vrstvy podle kritéria vybavenosti domácnosti*. Abych zjistila, zda je hypotéza platná či nikoliv, položila jsem respondentům nejprve otázku zjišťující vybavenost jejich domácnosti. Poté jsem ještě zjišťovala, v jaké vzdálenosti od centra města respondenti bydlí. Bodová škála a hranice mezi vrstvami jsou detailněji popsány v kapitole 2.2.4.

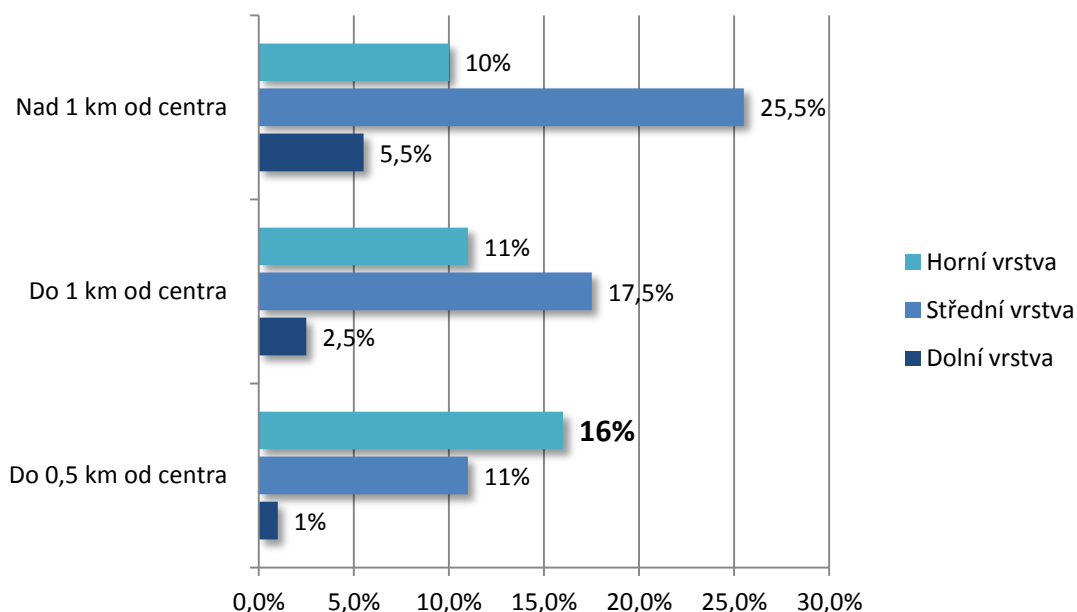
Tabulka 11: Zastoupení vrstev v závislosti na vzdálenosti od centra města

Vzdálenost od centra města	Vybavenost domácnosti					
	0-4 (dolní vrstva)		5-8 (střední vrstva)		9-12 (horní vrstva)	
	Abs.čet.	Rel. čet.	Abs.čet.	Rel. čet.	Abs.čet.	Rel. čet.
Do 0,5 km	4	1%	44	11%	64	16%
Do 1 km	10	2,5%	70	17,5%	44	11%
Nad 1 km	22	5,5%	102	25,5%	40	10%
<i>Celkem</i>	36	9%	216	54%	148	37%

Zdroj: vlastní

Z nasbíraných dat jsem zjistila, že stanovená pracovní hypotéza je platná, jelikož nejbližše centru města je nejvíce procentuelně zastoupena horní vrstva, a to konkrétně 16%. Dále jsem z dat vyčetla, že z hlediska komfortu domácností je v Lounech nejvíce procentuelně zastoupena střední vrstva a naopak nejméně procentuelně zastoupena je vrstva dolní, pouhými 9%.

Graf 5: Rozložení vrstev v závislosti na vzdálenosti od centra města

Zdroj: vlastní

Dále jsem z dat zjistila, že největší procento respondentů žije v největší vzdálenosti od centra města (41%). Vysvětlením tohoto jevu může být přítomnost velkých sídlišť a satelitního městečka na okraji města Loun.

Mou druhou pracovní hypotézou bylo tvrzení, že *nejvíce respondentů obývá domácnost, kde se přepočtený index počtu obytných místností na člena domácnosti nachází v intervalu od 0,75 do 1,25*. Respondentů jsem se dotazovala na počet obytných místností jejich domácnosti a poté jsem zjišťovala, kolik členů má respondentova domácnost. Výsledný ukazatel jsem spočítala podle vzorečku $\frac{\text{počet obytných místností domácnosti}}{\text{počet členů domácnosti}}$ a číslo zaokrouhlila.

Tabulka 12: Vypočtené indexy

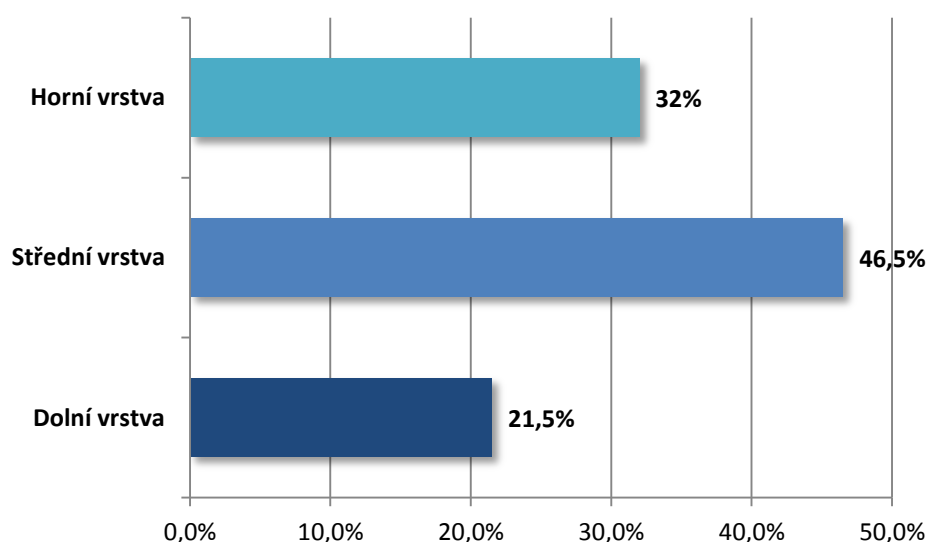
Index	Absolutní četnost	Relativní četnost	Vrstva
0-0,74	136	34%	Dolní
0,75-1,25	156	39%	Střední
1,26 a více	108	27%	Horní

Zdroj: vlastní

Mnou stanovená pracovní hypotéza se anketním šetřením potvrdila. Nejvíce respondentů má vypočítaný index v intervalu od 0,75 do 1,25, což odpovídá střední vrstvě společnosti.

Následně jsem zkonstruovala stratifikační model, který v sobě spojuje obě hypotézy. Model jsem zkonstruovala tak, že jsem zprůměrovala jednotlivé vrstvy společnosti z obou výsledků stanovených hypotéz.

Graf 6: Jednokriteriální stratifikační model podle kritéria komfortu bydlení

Zdroj: vlastní

Mnou sestrojený jednokriteriální stratifikační model pro město Louny ukazuje, že nejvíce procentuelně zastoupena je střední vrstva, následuje vrstva horní a nejmenší procentní podíl má vrstva dolní.

2.4 Konstrukce vícekritériálního stratifikačního modelu

Z dílčích jednokriteriálních stratifikačních modelů jsem zkonstruovala vícekritériální stratifikační model pro město Louny. Data ze všech kritérií jsem zprůměrovala, abych zjistila průměrné zastoupení jednotlivých vrstev. Data jsem pro větší přehlednost nejprve umístila do tabulky.

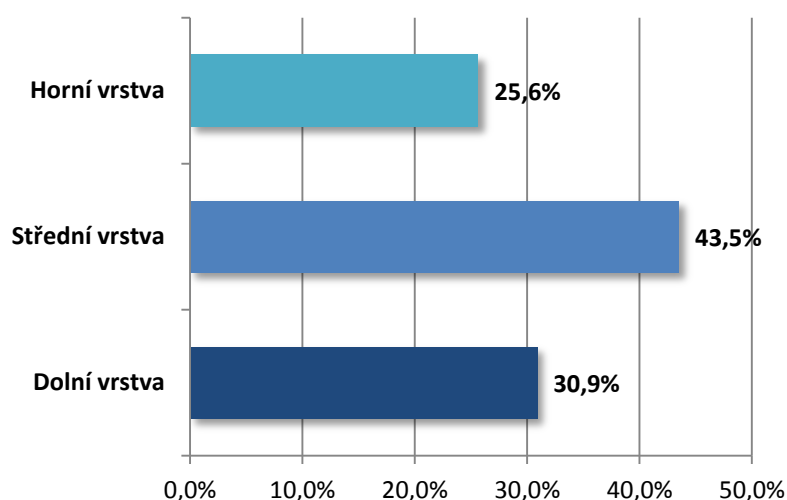
Tabulka 13: Data pro konstrukci vícekritériálního stratifikačního modelu

Vrstva	Dílčí kritéria				Průměr
	Vzdělání	Povolání	Příjmy	Bydlení	
Dolní	43%	33%	26%	21,5%	30,875 %
Střední	33%	36%	58,5%	46,5%	43,5 %
Horní	24%	31%	15,5%	32%	25,625 %

Zdroj: vlastní

Průměrné hodnoty jsem zaokrouhlila a z těchto údajů jsem posléze sestrojila konečný stratifikační model společnosti v Lounech založený na kritériu vzdělání, povolání, příjmu a komfortu bydlení respondentů.

Graf 7: Vícekriteriální stratifikační model pro město Louny

Zdroj: vlastní

Ve vícekriteriálním modelu společnosti v Lounech je nejvíce procentuelně zastoupena střední vrstva, a to ze 43,5%. Druhou nejpočetnější vrstvou je vrstva spodní a nejméně početná je vrstva horní. Jak jsem již zmínila, tento model se dá považovat za ideální, jelikož střední vrstva je zastoupena nejvíce a tudíž brání konfliktům mezi oběma krajními vrstvami.

2.5 Subjektivní postup konstrukce stratifikačního modelu

Mým respondentům jsem dala na závěr anketního šetření ještě doplňující otázku, která se netýkala kritérií pro konstrukci vícekriteriálního stratifikačního modelu. Naopak měli respondenti sami sebe, dle jejich subjektivního pocitu, zařadit do konkrétní vrstvy společnosti. Abych předešla situaci, že se většina respondentů zařadí do střední vrstvy, využila jsem vrstvy klasického Warnerova modelu sociální stratifikace, tedy úplný šestivrstevný model.

Ještě než mé anketní šetření začalo, stanovila jsem si pracovní hypotézu, že *alespoň 35% respondentů by se zařadila do nižší střední vrstvy*. Na základě získaných dat jsem poté zkoumala, zda je má hypotéza platná či neplatná.

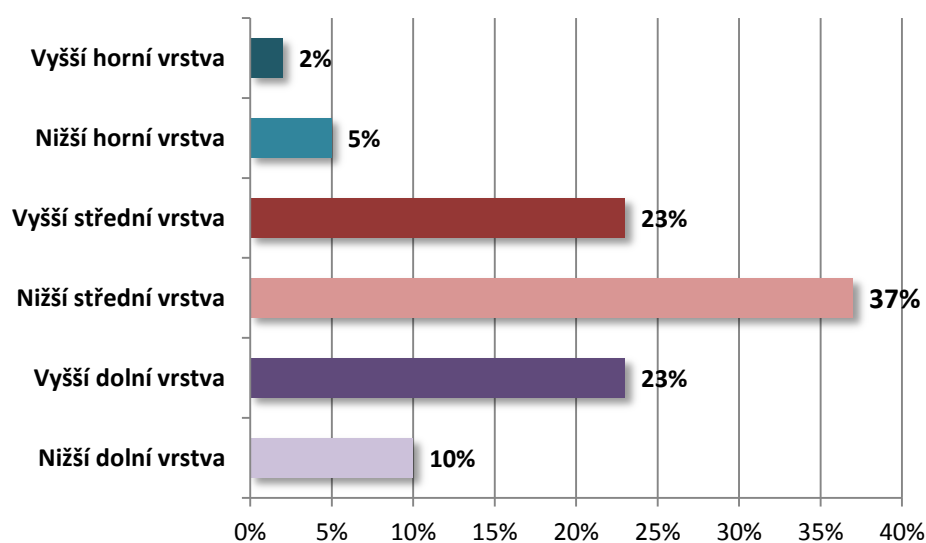
Tabulka 14: Subjektivní zařazení respondentů do stratifikačních vrstev

Vrstva	Absolutní četnost	Relativní četnost
Nižší dolní vrstva	40	10%
Vyšší dolní vrstva	92	23%
Nižší střední vrstva	148	37%
Vyšší střední vrstva	92	23%
Nižší horní vrstva	20	5%
Vyšší horní vrstva	8	2%

Zdroj: vlastní

Výsledky výzkumné otázky potvrdily mou hypotézu. Nejvíce respondentů se zařadilo do nižší střední vrstvy. Na základě těchto dat jsem poté sestrojila stratifikační model podle subjektivního přístupu k jeho tvorbě. Tento model poté v následující kapitole porovnávám s faktickým stratifikačním modelem společnosti v Lounech.

Graf 8: Stratifikační model podle subjektivního postupu

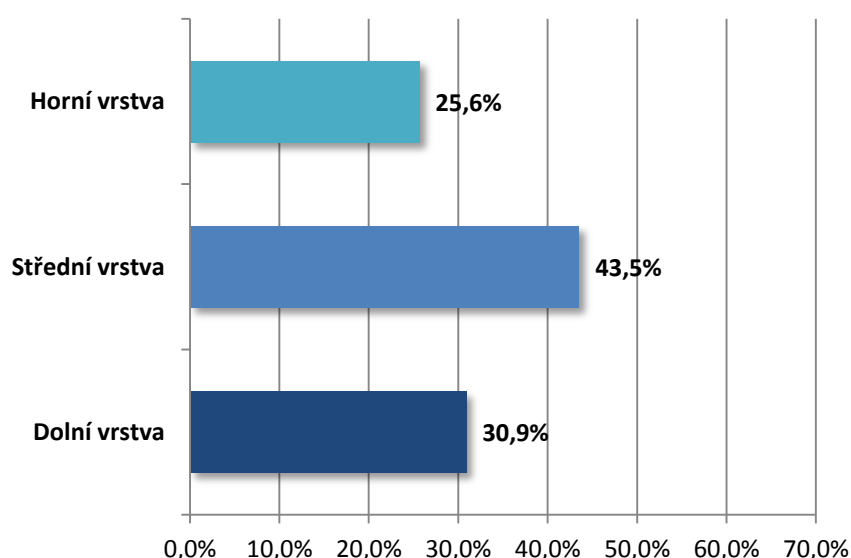

Zdroj: vlastní

2.6 Porovnání faktického stratifikačního modelu s modelem vytvořeným na základě subjektivního postupu

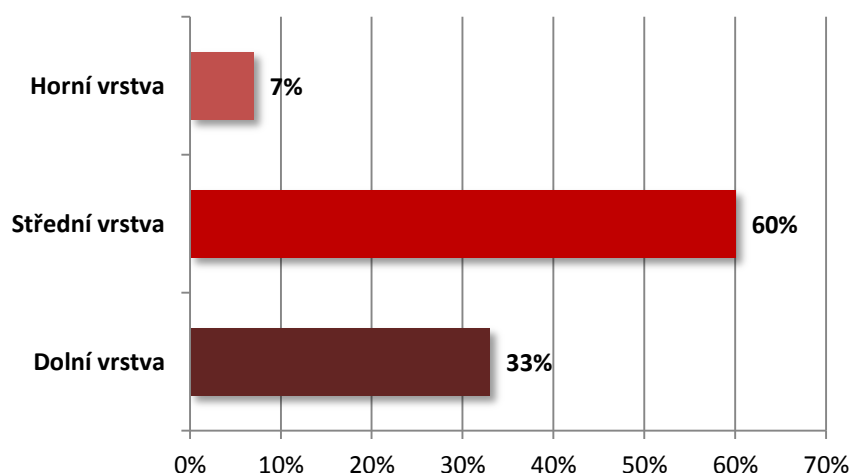
Poslední kapitolu praktické části bakalářské práce věnuji porovnání dvou zkonstruovaných modelů. Porovnávám model, který vznikl na základě vybraných stratifikačních kritérií s modelem vzniklým dle subjektivního mínění respondentů. Pro potřeby tohoto srovnání jsem zjednodušila šestivrstevný subjektivní model na model třívrstvý.

Graf 9: Vícekriteriální stratifikační model sestrojený na základě objektivního přístupu

Zdroj: vlastní

Graf 10: Stratifikační model zkonstruovaný na základě subjektivního přístupu

Zdroj: vlastní

Z grafů plyne, že respondenti mají o svém umístění v rámci stratifikačního modelu poměrně zkreslené představy. Z druhého grafu, tedy grafu subjektivního zařazení, jsem si potvrdila můj předpoklad o největším procentuelním zastoupení střední vrstvy. Z grafů je rovněž viditelné, že většina respondentů podceňuje nebo naopak přeceňuje své zařazení ve stratifikačním modelu.

Příslušnost k horní vrstvě společnosti se liší o 18,6%. Dolní vrstvy jsou u obou modelů procentuelně zastoupeny relativně stejně, liší se o 2,1%. Velký rozdíl ve vnímání svého postavení v rámci společnosti je, stejně jako u horní vrstvy, znatelný u vrstvy střední. Střední vrstvy obou modelů se od sebe liší o 16,5%.

ZÁVĚR

V závěru mé práce bych chtěla shrnout poznatky, které mi práce a především praktická část práce přinesla. Nejprve bych chtěla zhodnotit přínosy práce pro mě samotnou.

Díky této práci jsem se dokázala podívat na město, ve kterém žiji z jiného úhlu pohledu. Prostřednictvím výsledků realizovaného výzkumu jsem si uvědomila, jak na tom město Louny je z hlediska společenského uspořádání. Dá se říci, že mi tato práce otevřela oči a v jistých případech mi vyvrátila mé předpoklady o lounské společnosti. Teď se již zaměřím na zhodnocení práce jako takové. Toto zhodnocení provedu na základě shrnutí dílčích cílů.

Mým prvním dílčím cílem bylo zjistit, jaká je struktura vzdělanosti ve městě. K cíli jsem si stanovila hypotézu, že více než 55% dotázaných dosáhlo alespoň středoškolského vzdělání s maturitou nebo dokončilo nástavbové studium. Abych si hypotézu potvrdila, kladla jsem respondentům otázku na jejich dosažené vzdělání. Prostřednictvím této otázky jsem zjistila, že stanovená hypotéza je platná. Rovněž jsem byla díky této otázce schopna zkonstruovat jednokriteriální model společnosti v Lounech založený právě na vzdělání respondentů. Výsledky tohoto dílčího cíle mě poměrně překvapily, jelikož v Lounech žiji převážnou část svého života a domnívala jsem se, že vzdělanost obyvatel Loun je mnohem vyšší. Po sestrojení stratifikačního modelu jsem zjistila, že například vysokoškolské vzdělání nebo vyšší odborné vzdělání má pouhých 24% společnosti. Ve stratifikačním modelu tato skupina respondentů reprezentovala horní vrstvu. Střední vrstva byla zastoupena z 33% a nejpočetnější byla vrstva dolní, tedy respondenti, kteří dosáhli vzdělání na úrovni základních škol, popřípadě vyučení.

Druhým dílčím cílem bylo zařazení respondentů do stratifikačního modelu na základě jejich povolání. Povolání jsem roztřídila podle výzkumu *Prestiž povolání 2013* prováděného Centrem pro výzkum veřejného mínění při Sociologickém ústavu AV ČR. Z dat získaných od respondentů jsem poté zkonstruovala stratifikační model založený na kritériu prestiže povolání. Tento graf se ovšem může odchylovat od skutečnosti, jelikož výzkum prestiže povolání byl prováděn na vzorku 26 povolání. Mně se ovšem při mém anketním šetření mnohokrát stalo, že mi respondent napsal

povolání, které se na tomto seznamu nenacházelo. Došlo-li k takovému případu, musela jsem sama, dle mého uvážení zařadit povolání do konkrétní skupiny. V těchto případech jsem se mohla mírně odchýlit od skutečnosti.

Třetím dílčím cílem bylo zjistit výši hrubých měsíčních příjmů respondenta a také zdroj těchto příjmů. U tohoto cíle jsem si stanovila dvě hypotézy. První hypotézou byl předpoklad, že nadpoloviční většina všech dotázaných má hrubé měsíční příjmy větší nebo rovny 16 001 Kč. Tato hypotéza se mi na základě mého výzkumu potvrdila. Druhá hypotéza předpokládala, že pouhých 15% nebo méně respondentů má zdroje příjmů ze sociálních dávek. Tato hypotéza se rovněž potvrdila. Z obou hypotéz jsem poté zkonstruovala stratifikační model pro kritérium příjmů. Tento model by se o skutečnosti mohl odchýlovat v případě, že by mi respondent neuvedl pravdivě zdroj příjmů. Z dat vyplývá, že nejpočetnější vrstvou z hlediska příjmů respondentů je vrstva střední.

Čtvrtým dílčím cílem bylo zjistit komfort bydlení, opět jsem si stanovila dvě pracovní hypotézy, které jsem prostřednictvím realizovaného výzkumu potvrdila. Z dat získaných anketním šetřením vyplývá, že nejvíce procentuelně zastoupena je střední vrstva společnosti, následuje vrstva horní a nejméně zastoupena je dolní vrstva. U zjišťování komfortu bydlení jsem měla nejprve definovanou otázku týkající se občanské vybavenosti, tato otázka se ovšem v pilotáži ukázala jako špatně definovaná a pro respondenty nesrozumitelná, proto jsem se rozhodla tuto otázku z výzkumu vyškrtnout a u komfortu bydlení jsem se zajímala především bytem nebo domem respondenta, který má dle mého názoru vyšší vypovídací schopnost.

Po zpracování jednotlivých kritérií a konstrukci jednokriteriálních modelů společnosti v Lounech jsem sestrojila vícekritériální model odrážející rozvrstvení společnosti ve městě. Tento model pro mě nevyšel nijak překvapivě. Převládala střední vrstva, následovala vrstva dolní a nejméně zastoupena byla vrstva horní.

Obecně je měření sociální stratifikace komplikované, v bakalářské práci jsem se zaměřila především na objektivní přístup k měření sociální stratifikace, ale přišlo mi zajímavé, vyzkoušet si i přístup subjektivního zařazení a porovnání. V závěru dotazníku jsem proto položila respondentům otázku na jejich umístění v rámci stratifikačního modelu. Překvapilo mě, jak moc se tento subjektivní model lišil od modelu faktického.

Na závěr bych chtěla shrnout přínos této bakalářské práce nikoliv pro mě, ale pro město Louny. Hlavním cílem práce bylo zjistit sociální stratifikaci ve městě Louny. Tento cíl jsem prostřednictvím anketního šetření naplnila a práce může dále sloužit vedení města Louny jako zdroj informací o sociální struktuře ve městě. Díky znalosti početnosti jednotlivých vrstev společnosti se může město na tyto skupiny lépe zaměřit a rozvíjet a vylepšovat služby pro tyto konkrétní vrstvy určené.

LITERATURA

Seznam literatury

- [1] BECK, Ulrich. *Riziková společnost: na cestě k jiné moderně*. Vyd. 1. Překlad Otakar Vochoč. Praha: Sociologické nakladatelství, 2004, 431 s. POST, 9. sv. ISBN 80-864-2932-6.
- [2] GIDDENS, Anthony. *Sociologie*. Vyd. 1. Praha: Argo, 1999, 594 s. ISBN 80-720-3124-4.
- [3] GIDDENS, Anthony. *Sociologie*. Vyd. 1., aktualiz. a rozš. / Editor Philip W. Sutton. Překlad Tereza Jiroutová Kynčlová. Praha: Argo, 2013, 1049 s. ISBN 978-802-5708-071.
- [4] KELLER, Jan. *Sociologie středních vrstev*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2012, 215 s. Studie, 83. sv. ISBN 978-807-4191-091.
- [5] KELLER, Jan. *Úvod do sociologie*. Vyd. 3., upr. Praha: Sociologické nakladatelství, 1995, 186 s. Studijní texty (Sociologické nakladatelství), sv. 2. ISBN 80-858-5006-0.
- [6] KELLER, Jan. *Vzestup a pád středních vrstev*. 1.vyd. Praha: Slon - Sociologické nakladatelství, 2000, 123 s. ISBN 80-858-5095-8.
- [7] MATĚJŮ, Petr a Jana STRAKOVÁ. *Nerovné šance na vzdělání: vzdělanostní nerovnosti v České republice*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2006, 411 p. ISBN 80-200-1400-4.
- [8] NOVOTNÁ, Eliška. *Lokální ankety*. Vyd. 2., nezměněné. V Praze: Oeconomica, 2010, [60] s. ISBN 978-802-4516-349
- [9] NOVOTNÁ, Eliška. *Sociologický výzkum pro manažery*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2014, 61 s. ISBN 978-80-245-1984-5.
- [10] NOVOTNÁ, Eliška. *Základy sociologie*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008, 191 s. ISBN 978-802-4723-969.
- [11] NOVÝ, Ivan. *Sociologie pro ekonomy*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 1997, 164 s. ISBN 80-716-9433-9.
- [12] REICHEL, Jiří. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2009, 184 s. Sociologie (Grada). ISBN 978-80-247-3006-6.

- [13] ŠAFR, Jiří. *Životní styl a sociální třídy: vytváření symbolické kulturní hranice diferenciací vkusu spotřeby*. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2008, 165 s. Sociologické disertace. ISBN 978-807-3301-545.
- [14] ŠANDEROVÁ, Jadwiga a Olga ŠMÍDOVÁ. *Sociální konstrukce nerovností pod kvalitativní lupou*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2009, 269 s. Knižnice Sociologických aktualit, 19. sv. ISBN 978-807-4190-155.
- [15] TUČEK, Milan. *Dynamika české společnosti a osudy lidí na přelomu tisíciletí*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakl., 2003, 428 p. Studie (Sociologické nakladatelství), sv. 37. ISBN 80-864-2922-9.
- [16] *Velký sociologický slovník: I. svazek A-O*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1996, 747 s. ISBN 80-718-4164-1.

Internetové zdroje

- [17] Centrum pro výzkum veřejného mínění [online], *Prestiž povolání pro rok 2013*, [cit.2014-04-05] Dostupné z:
http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7054/f3/eu130903.pdf
- [18] Český statistický úřad. [online]. [cit. 2014-05-20]. Dostupné z:
<http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/krajenejnovejsi/xu>
- [19] Český statistický úřad [online]. [cit. 2014-05-20]. Dostupné z:
<http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/p/3002-13>
- [20] Český statistický úřad: Sčítání lidu, domů a bytů 2011 [online]. [cit. 2014-05-20]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/sldbvo/#!/stranka=vse-o-uzemi&tu=0&th=&vseuzemi=H4sIAAAAAAAAAAIWRvU_bQBjG35o6QApVGqRuLHwtSGdQ-YoY2pAGJY0LKKFVN3OJT4kr--56d3atDJFY6MAKO0NH_omKv6AdO6HuVceu3IWIRAxwkm29d7_3fZ57fPkXbCngxWecYBSrIEQVLDvvMbfHf_-4enn0cwysXciGDPu7uKWYqMKk6ggiOyz0U_76DZg19XVCv3P6sXsC5ltd1AyYRDL0myhhqENCToREHwRLCK36hCoYrDxAkuB5Xz7EtI3KNI5GD7mCp7V68Z02Offw3LdYYfyrgj79WypYkHFhKvLCA-aLoEsoUZBzjYpjLum4gVTbLkxGHq0xv6QrmLk9NiacKIWkTYQmJiKPY6

ENK1hwW13H6DtG30mYM9B3hVq6Ixt5ssJ8yhRWkB8Z2lAioG1NjGvikKT
qCQg68J05MXDYB

- [21] Louny - Heraldry of the World, Znaky Česká měst a obcí, Erby, pečet.
[online]. [cit.2014-06-13]. Dostupné z:
<http://www.ngw.nl/heraldrywiki/index.php?title=Louny>
- [22] Louny: Vítejte v Lounech [online]. [cit. 2014-06-13]. Dostupné z:
<http://www.louny.eu/>
- [23] Městský úřad Louny [online]. [cit. 2014-06-13]. Dostupné z:
<http://www.mulouny.cz/>
- [24] Turistické štítky. [online]. [cit. 2014-06-13]. Dostupné z:
<http://www.turistickestitky.cz/?kat=uonce&un=louny>

Seznam obrázků

Obrázek 1: Klasický stratifikační model.....	19
Obrázek 2: Model A.....	28
Obrázek 3: Model B	28
Obrázek 4: Model C.....	29
Obrázek 5: Model D.....	29
Obrázek 6: Model E	30
Obrázek 7: Umístění města Louny.....	33
Obrázek 8: Znak města Louny	33
Obrázek 9: Schéma záměr-cíle-hypotézy	64

Seznam tabulek

Tabulka 1: Škála složitosti práce	24
Tabulka 2: Prestiž povolání v roce 2013.....	25
Tabulka 3: Výzkumný záměr, dílčí cíle a pracovní hypotézy.....	35
Tabulka 4: Bodová škála pro kritérium povolání.....	38
Tabulka 5: Dílčí cíle výzkumu.....	41
Tabulka 6: Respondenti podle stupně dosaženého vzdělání.....	42
Tabulka 7: Tabulka klasifikace povolání	43
Tabulka 8: Respondenti podle výše hrubých měsíčních příjmů	44
Tabulka 9: Zdroje příjmů respondentů.....	45
Tabulka 10: Data pro tvorbu jednokriteriálního modelu podle kritéria příjmů	46
Tabulka 11: Zastoupení vrstev v závislosti na vzdálenosti od centra města....	47
Tabulka 12: Vypočtené indexy	48
Tabulka 13: Data pro konstrukci vícekritériálního stratifikačního modelu	49
Tabulka 14: Subjektivní zařazení respondentů do stratifikačních vrstev	51

Tabulka 15: Obyvatelstvo Loun podle ekonomické aktivity	65
Tabulka 16: Bytový fond města Louny.....	66

Seznam grafů

Graf 1: Porovnání sociální stratifikace USA ve 40. a 70. letech 20. století.....	21
Graf 2: Jednokriteriální stratifikační model podle vzdělání respondentů	42
Graf 3: Jednokriteriální stratifikační model podle kritéria povolání.....	43
Graf 4: Jednokriteriální stratifikační model podle kritéria příjmů	46
Graf 5: Rozložení vrstev v závislosti na vzdálenosti od centra města	47
Graf 6: Jednokriteriální stratifikační model podle kritéria komfortu bydlení..	48
Graf 7: Vícekriteriální stratifikační model pro město Louny	50
Graf 8: Stratifikační model podle subjektivního postupu	51
Graf 9: Vícekriteriální stratifikační - objektivní přístup	52
Graf 10: Stratifikační model - subjektivní přístup	52

PŘÍLOHY

Příloha č.1: Projekt praktické části bakalářské práce

Příloha č.2: Záznamové archy

Příloha č.1: Projekt praktické části bakalářské práce

Výzkumný záměr

Záměrem terénního výzkumu, který budu provádět pro potřeby praktické části mé bakalářské práce, je zjistit, jaké je rozvrstvení obyvatel města Louny dle vybraných stratifikačních kritérií.

Zvolila jsem kritérium vzdělání, jelikož dle stupně dosaženého vzdělání budu moci vytvořit stratifikační model. Dále jsem zvolila kritérium povolání, protože podle vykonávaného povolání mohu respondenty na základě studie o prestiži povolání zařadit do jednotlivých vrstev stratifikačního modelu. Další kritérium, pomocí kterého budu respondenty řadit do vrstev stratifikačního modelu je kritérium příjmů. U kritéria příjmů se budu zabývat jednak jejich výší a jednak zdrojem příjmů respondentů. Toto kritérium jsem zvolila z důvodu jednoznačného zařazení do vrstev stratifikačního modelu na základě škály příjmů. Posledním zkoumaným stratifikačním kritériem bude kritérium bydlení – z hlediska komfortu a adresy bydlení. Kritérium bydlení ukáže, jak komfortně popřípadě méně komfortně respondenti bydlí. Dle škály komfortu bydlení poté zařadím jedince do odpovídající vrstvy. Tato čtyři stratifikační kritéria jsou považována za základní, a to je také hlavní důvod volby právě těchto čtyř kritérií.

V poslední části výzkumu budu zjišťovat, kam by respondenti v rámci stratifikačního modelu zařadili sami sebe, abych poté mohla porovnat objektivním postupem zjištěné rozvrstvení obyvatelstva v Lounech s jejich subjektivním zařazením.

Výzkumné cíle a pracovní hypotézy

CÍL1 Zjistit stupeň dosaženého vzdělání respondentů

H1 Více než 55% respondentů má minimálně ukončené středoškolské vzdělání s maturitou nebo nástavbové studium.

CÍL 2 Zjistit povolání respondentů

H2 Všechny skupiny jsou z hlediska prestiže povolání zastoupeny rovnoměrně.

CÍL 3 Zjistit průměrné měsíční příjmy respondentů a jejich původ

H3 Více než 51% respondentů má hrubé měsíční příjmy rovny nebo vyšší než 16 001 Kč

H4 Sociální dávky pobírá méně než 15% respondentů.

CÍL 4 Zjistit stupeň komfortu bydlení respondentů

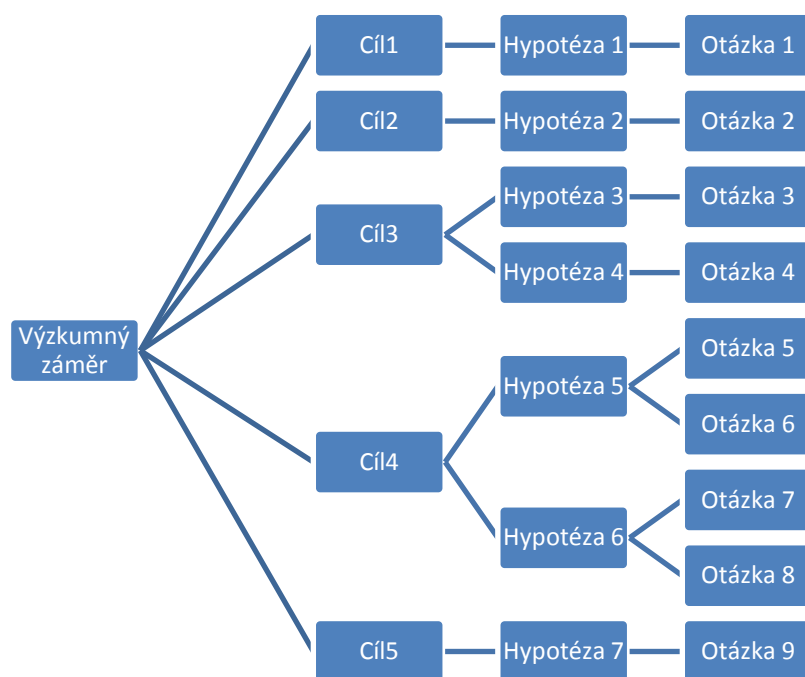
H5 Ve vzdálenosti do 0,5 km od centra města jsou nejvíce procentuelně zastoupeni respondenti patřící do horní vrstvy podle kritéria vybavenosti domácnosti.

H6 Nejvíce respondentů obývá domácnost, kde se přepočtený index počtu obytných místností na člena domácnosti nachází v intervalu od 0,75 do 1,25.

CÍL 5 Sebezařazení respondentů v rámci stratifikačního modelu

H7 Alespoň 35% respondentů by se zařadila do nižší střední vrstvy.

Obrázek 9: Schéma záměr-cíle-hypotézy

Zdroj: vlastní

Metody stanovení výzkumného souboru

Základním souborem mého výzkumu jsou všichni ekonomicky aktivní obyvatelé města Louny. Ekonomicky aktivní obyvatelstvo Louny čítá 9 131 lidí. Tento údaj jsem zjistila z Českého statistického úřadu z údajů o Sčítání Lidu, domů a bytů z roku 2011.

Tabulka 15: Obyvatelstvo Loun podle ekonomické aktivity

		CELKEM	MUŽI	ŽENY
Ekonomicky aktivní obyvatelé		9 131	4 807	4 324
Zaměstnaní		8 102	4 282	3 820
Podle postavení v zaměstnání	<i>Zaměstnanci</i>	6 475	3 274	3 201
	<i>Zaměstnavatelé</i>	323	233	90
	<i>Pracující na vlastní účet</i>	826	572	254
Ze zaměstnaných	<i>Pracující důchodci</i>	435	204	231
	<i>Ženy na mateřské dovolené</i>	185		185
Nezaměstnaní		1 029	525	504
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou		935	516	419

Zdroj : [20], zpracování vlastní

Anketní soubor jsem z důvodů zajištění reprezentativnosti vzorku zvolila o velikosti 400 respondentů.

Metody sběru výzkumných dat

Jako metodu sběru dat jsem si zvolila metodu dotazníku[8]. Při vyplňování dotazníku budu přítomna, abych si zajistila jejich vyšší návratnost. Dotazník obsahuje uzavřené otázky s možností jednoho či více možnostmi výběru a dále tři otázky otevřené. Dotazování respondentů budu provádět během tří týdnů, vždy ve středu, čtvrtek a v pátek od 16:00 do 19:00.

Abych zajistila reprezentativnost anketního souboru, zvolila jsem si za metodu sběru dat metodu náhodné procházky [9]. Z údajů z Českého statistického úřadu jsem si spočítala, že musím navštívit každý pátý rodinný dům a každý čtvrtý bytový dům.

Tabulka 16: Bytový fond města Louny

	Celkem	Rodinné domy	Rodinné domy	Bytové domy	Bytové domy
Domy úhrnem	2 321	1 681	72,5%	579	25%
Domy obydlené	2 079	1 462	70%	569	27%

Zdroj:[20], zpracování vlastní

Celkem respondentů	Rodinné domy	Rodinné domy	Bytové domy	Bytové domy
400	280	70%	120	30%

Zdroj:[20], zpracování vlastní

Metody zpracování výzkumných dat

Data budu zpracovávat do tabulek absolutních a relativních četností. [12] Každé odpovědi v dotazníku jsem předem přiřadila bodovou hodnotu. 3 body představují horní vrstvu, 2 body reprezentují střední vrstvu a 1 bod vrstvu dolní. Podle bodového hodnocení poté zkonstruuji konečné grafy.

Harmonogram

1.3.2014 – 25.5.2014	Přípravná fáze
25.5.-26.5.2014	Pilotáž, vyhodnocení pilotáže
27.5. 2014	Instruktaž tazatelů
28.5.2014 – 30.5.2014 4.6.2014 – 6.6.2014 11.6.2014 – 13.6.2014	Sběr dat
13.6. 2014 – 18.6.2014	Zpracování dat a jejich interpretace

Rozpočet

Jsem v pozici objednatele a zároveň dodavatele ankety. S distribucí dotazníku mi bude pomáhat má sestra a tři kamarádi. Všechny vzniklé náklady si uhradím sama.

Otázky dotazníku

1) Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a) bez vzdělání, základní vzdělání, vyučení
- b) středoškolské vzdělání s maturitou, nástavbové studium
- c) vyšší odborné vzdělání, vysokoškolské

2) Uveďte, jaké je Vaše

povolání: _____

3) Vyberte z nabízených možností, jaký je Váš měsíční hrubý příjem.

- a) 0 – 16 000 Kč
- b) 16 001 – 32 000 Kč
- c) 32 001 a více

4) Z jakých zdrojů pochází Vaše měsíční příjmy?

- a) sociální příjmy
- b) příjmy ze zaměstnání
- c) příjmy z podnikání, dividend, podílů na zisku, úroků, pronájmů

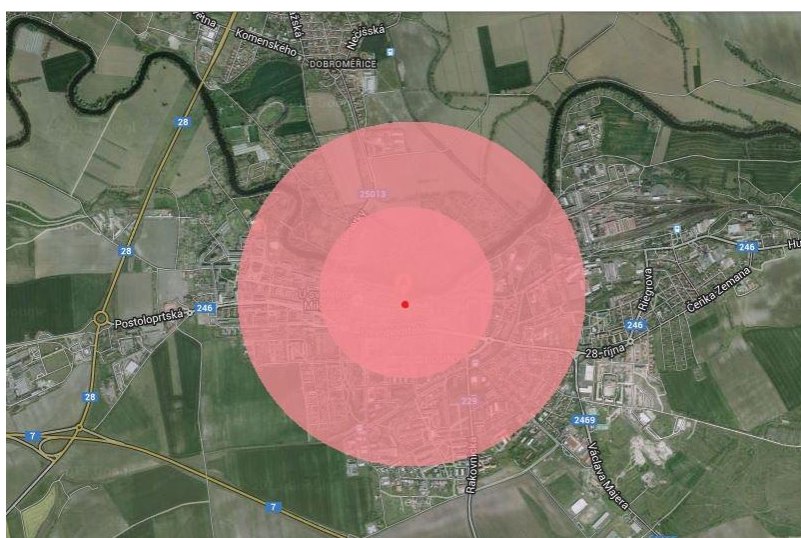
5) Vyberte ty předměty dlouhodobé spotřeby, které vlastníte:

- a) chladnička
- b) mraznička
- c) mikrovlnná trouba
- d) myčka nádobí
- e) automatická pračka
- f) sušička prádla
- g) CD přehrávač
- h) televizní přijímač
- i) satelitní souprava

- j) DVD přehrávač/ Videopřehrávač
- k) videokamera
- l) osobní počítač, notebook

6) Jaká je vzdálenost Vašeho bydliště od centra?

- a) do 0,5 km
- b) do 1 km
- c) více než 1 km

7) Kolik obytných místností má Váš byt/dům?

8) Kolik členů obývá Váš byt/dům?

9) Do jaké vrstvy společnosti byste se zařadil/a?

- a) nižší dolní vrstva
- b) vyšší dolní vrstva
- c) nižší střední vrstva
- d) vyšší střední vrstva
- e) nižší horní vrstva
- f) vyšší horní vrstva

Příloha č.2: Záznamový arch

respondent	otázka 1			otázka 2			otázka 3			otázka 4			otázka 5			otázka 6		
	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C
1	x				x		x				x		x			x		
2	x				x			x			x			x			x	
3	x			x			x			x				x		x		
4	x					x		x			x			x				x
5	x			x			x				x			x			x	
6	x			x			x				x		x				x	
7	x				x			x			x			x		x		
8	x					x		x			x			x				x
9	x			x			x				x		x					x
10	x			x				x			x			x			x	
11	x			x			x			x				x			x	
12	x			x			x				x			x		x		
13	x			x				x			x			x				x
14	x				x		x				x			x			x	
15	x				x		x				x		x				x	
16	x				x			x			x			x				x
17	x				x			x			x			x			x	
18	x				x		x				x			x			x	
19	x			x			x			x				x				x
20	x				x		x				x		x				x	
21	x				x			x			x			x				x
22	x			x			x			x				x		x		
23	x				x		x				x			x				x
24	x				x			x			x			x			x	
25	x			x			x				x			x			x	
26	x				x		x				x			x		x		
27	x			x				x			x			x				x
28	x			x			x				x			x			x	
29	x				x			x			x			x				x
30	x			x			x				x			x			x	
31	x				x		x				x			x			x	
32	x			x			x			x			x				x	
33	x				x		x				x			x		x		
34	x				x			x			x			x				x
35	x			x			x			x				x			x	
36	x				x		x				x			x			x	
37	x					x			x			x			x	x		
38	x			x			x				x		x					x
39	x			x			x				x			x			x	
40	x			x				x			x			x				x
41	x				x			x			x			x				x

42	x			x			x			x				x				x
43	x			x			x				x			x			x	
44	x				x			x				x			x			x
45	x				x				x				x					x
46	x			x			x				x			x			x	
47	x				x			x				x			x			x
48	x			x			x			x				x			x	
49	x				x			x				x		x			x	
50	x				x			x					x			x		x
51	x				x				x					x				x
52	x			x			x			x					x			x
53	x				x				x					x				x
54	x				x				x					x				x
55	x			x			x				x		x					x
56	x				x			x				x			x			
57	x			x			x					x			x			x
58	x				x			x					x			x		x
59	x			x			x				x				x			x
60	x			x			x			x					x			x
61	x			x			x			x				x				x
62	x				x			x				x			x			x
63	x					x			x				x			x		x
64	x				x				x					x				x
65	x			x			x			x					x			x
66	x				x			x				x			x			x
67	x			x			x				x		x					x
68	x			x			x					x			x			x
69	x					x			x				x			x		
70	x				x			x				x			x			x
71	x			x			x					x			x			x
72	x			x			x						x			x		
73	x			x			x			x					x			x
74	x			x			x				x		x				x	
75	x				x			x				x			x			x
76	x				x				x				x					x
77	x				x				x					x				x
78	x			x			x					x			x			x
79	x			x			x					x			x			x
80	x				x			x				x		x				x
81	x				x				x						x			x
82	x			x			x			x					x			x
83	x				x			x					x			x		x
84	x			x			x					x		x				x
85	x					x			x						x		x	
86	x				x			x					x			x		x
87	x				x				x					x				x

88	x			x			x			x				x		x		
89	x				x			x			x			x				x
90	x				x				x				x				x	
91	x			x			x				x			x			x	
92	x					x		x			x			x		x		
93	x				x		x				x		x				x	
94	x				x			x			x			x		x		
95	x			x			x			x				x		x		
96	x			x			x				x			x				x
97	x			x			x			x				x			x	
98	x			x			x			x			x					x
99	x			x			x				x			x			x	
100	x				x				x			x			x		x	
101	x				x		x				x			x		x		
102	x				x				x			x			x			x
103	x				x			x			x			x				x
104	x				x			x			x			x			x	
105	x			x			x				x			x		x		
106	x				x		x				x		x					x
107	x			x			x			x				x				x
108	x			x			x			x			x				x	
109	x				x			x			x			x			x	
110	x					x	x				x			x				x
111	x				x		x				x		x					x
112	x				x			x			x			x		x		
113	x			x			x				x			x			x	
114	x				x		x				x			x		x		
115	x				x			x			x			x				x
116	x			x			x			x				x			x	
117	x				x			x			x			x				x
118	x			x			x				x		x					x
119	x			x			x			x				x		x		
120	x				x			x			x			x				x
121	x				x		x				x			x			x	
122	x			x			x				x			x				x
123	x			x			x			x				x		x		
124	x				x			x			x			x				x
125	x			x			x			x				x			x	
126	x			x			x			x				x			x	
127	x			x			x				x			x			x	
128	x				x			x			x				x		x	
129	x				x		x				x		x				x	
130	x			x			x			x				x		x		
131	x				x		x				x			x				x
132	x			x			x				x			x			x	
133	x				x		x				x			x				x

134	x				x			x			x				x		x	
135	x			x			x				x			x		x		
136	x				x			x			x			x		x		
137	x				x		x				x			x		x		
138	x			x			x			x			x			x		
139	x				x			x			x			x				x
140	x			x			x				x			x			x	
141	x			x			x				x			x			x	
142	x			x			x			x				x			x	
143	x				x		x				x			x				x
144	x				x			x			x				x	x		
145	x			x			x			x				x				x
146	x			x			x			x				x		x		
147	x			x			x				x		x					x
148	x			x			x				x			x			x	
149	x				x			x			x				x			x
150	x				x		x				x			x		x		
151	x			x			x			x				x				x
152	x					x		x			x			x				x
153	x				x		x				x		x					x
154	x				x			x			x			x			x	
155	x			x			x				x			x		x		
156	x				x		x				x			x				x
157	x				x			x			x			x			x	
158	x				x			x			x			x			x	
159	x			x			x				x			x		x		
160	x			x			x			x				x				x
161	x				x		x				x			x			x	
162	x			x			x			x			x					x
163	x				x		x				x			x				x
164	x				x		x				x			x		x		
165	x			x			x				x			x				x
166	x				x			x			x			x			x	
167	x				x			x			x			x				x
168	x				x			x			x			x			x	
169	x			x			x			x				x				x
170	x				x			x			x			x				x
171	x				x			x			x			x		x		
172	x				x			x			x			x			x	
173		x		x			x				x		x				x	
174		x		x			x			x				x		x		
175		x		x			x				x			x			x	
176		x			x			x			x			x				x
177		x		x			x			x				x				x
178		x		x				x			x			x			x	
179		x		x			x				x			x				x

180		x		x				x				x					x
181		x			x		x				x			x			x
182		x			x			x				x					x
183		x		x			x			x			x			x	
184		x			x			x				x			x		
185		x		x			x			x			x				x
186		x			x			x				x					x
187		x				x		x				x				x	
188		x		x			x					x			x		x
189		x			x			x				x				x	
190		x			x			x				x			x		
191		x		x			x				x		x				x
192		x		x			x					x					x
193		x			x			x				x				x	
194		x				x		x				x					x
195		x		x			x			x			x			x	
196		x		x			x				x			x			x
197		x		x			x			x				x		x	
198		x			x			x				x					x
199		x		x			x				x		x				x
200		x		x			x			x			x			x	
201		x				x		x				x			x		
202		x		x				x				x					x
203		x		x			x					x				x	
204		x		x			x			x			x				x
205		x			x			x				x					x
206		x			x			x					x			x	
207		x				x		x				x			x	x	
208		x		x			x				x		x				x
209		x				x		x				x			x		x
210		x			x			x					x			x	
211		x		x			x			x			x			x	
212		x				x		x				x			x		x
213		x			x			x				x					x
214		x			x			x				x					x
215		x		x			x					x					x
216		x				x		x				x			x		
217		x		x				x				x					x
218		x		x			x					x			x		
219		x		x			x				x		x				x
220		x		x			x			x				x		x	
221		x				x		x				x			x		x
222		x			x			x				x			x		x
223		x			x			x					x				x
224		x		x			x					x			x		x
225		x			x			x					x			x	

226		x		x			x				x		x				x
227		x		x			x				x			x			x
228		x				x		x			x				x	x	
229		x		x			x			x				x			x
230		x			x			x						x			x
231		x			x			x						x			x
232		x		x			x				x			x		x	
233		x				x		x			x			x			x
234		x		x				x						x			x
235		x			x			x						x		x	
236		x				x		x						x			x
237		x			x			x						x			x
238		x			x			x						x		x	
239		x		x			x				x			x		x	
240		x			x			x						x			x
241		x				x		x			x			x			x
242		x		x			x			x				x			x
243		x				x		x			x				x		x
244		x			x		x				x		x				x
245		x			x			x						x			x
246		x				x		x						x			x
247		x			x			x						x		x	
248		x		x			x			x				x			x
249		x				x		x			x				x		x
250		x			x			x						x			x
251		x		x			x				x			x			x
252		x		x			x				x		x				x
253		x			x			x						x		x	
254		x				x		x			x			x			x
255		x		x			x			x				x			x
256		x				x		x			x			x			x
257		x			x			x						x			x
258		x			x			x						x		x	
259		x		x			x				x			x			x
260		x				x		x			x			x			x
261		x			x			x						x			x
262		x				x		x						x			x
263		x			x			x						x			x
264		x		x			x				x			x			x
265		x		x			x			x				x			x
266		x		x			x				x		x				x
267		x				x		x			x				x	x	
268		x			x		x				x			x			x
269		x			x			x						x			x
270		x			x			x						x			x
271		x			x			x						x			x

272		x				x		x			x				x			x
273		x		x			x			x				x				x
274		x			x			x			x				x		x	
275		x			x			x			x				x	x		
276		x				x		x			x				x		x	
277		x		x			x				x		x					x
278		x			x			x			x				x			x
279		x			x			x			x				x	x		
280		x				x		x			x				x			x
281		x				x			x			x			x		x	
282		x			x		x				x			x				x
283		x			x			x			x			x				x
284		x			x			x			x				x			x
285		x		x			x				x			x				x
286		x				x			x			x			x	x		
287		x		x			x				x			x				x
288		x			x				x			x			x			x
289		x				x		x			x				x			x
290		x			x			x			x				x		x	
291		x		x			x				x			x				x
292		x				x		x			x				x			x
293		x			x		x				x			x				x
294		x				x			x			x			x		x	
295		x			x		x				x			x				x
296		x				x			x			x			x	x		
297		x			x			x			x				x			x
298		x			x		x				x		x					x
299		x				x		x			x			x				x
300		x		x			x			x				x				x
301		x				x		x			x				x			x
302		x			x			x			x			x				x
303		x			x			x			x				x	x		
304		x			x			x			x				x			x
305			x			x		x			x				x	x		
306			x			x		x			x			x				x
307			x			x		x			x				x	x		
308			x			x		x			x				x	x		
309			x	x			x			x				x				x
310			x			x		x			x				x			x
311			x			x			x			x			x		x	
312			x			x			x		x				x	x		
313			x	x				x			x				x	x		
314			x			x			x			x			x		x	
315			x			x			x			x			x	x		
316			x			x		x			x				x	x		
317			x			x			x			x			x	x		

318			x		x			x						x	x		
319			x			x			x					x			x
320			x	x				x						x	x		
321			x			x			x					x	x		
322			x			x		x						x		x	
323			x			x			x					x	x		
324			x			x			x					x			x
325			x	x				x						x	x		
326			x			x			x					x	x		
327			x			x		x						x			x
328			x			x		x						x		x	
329			x			x			x					x	x		
330			x	x				x						x			x
331			x			x			x					x	x		
332			x			x			x					x	x		
333			x			x			x					x			x
334			x			x			x					x	x		
335			x			x			x					x		x	
336			x	x				x						x	x		
337			x			x			x					x	x		
338			x			x			x					x	x		
339			x			x			x					x		x	
340			x			x			x					x			x
341			x			x			x					x	x		
342			x			x			x					x			x
343			x			x			x					x	x		
344			x			x			x					x	x		
345			x			x			x					x			x
346			x			x			x					x	x		
347			x			x			x					x		x	
348			x			x			x					x	x		
349			x			x			x					x			x
350			x			x			x					x	x		
351			x			x			x					x	x		
352			x			x			x					x	x		
353			x			x			x					x	x		
354			x			x			x					x		x	
355			x			x			x					x	x		
356			x			x			x					x			x
357			x			x			x					x		x	
358			x			x			x					x	x		
359			x			x			x					x			x
360			x			x			x					x		x	
361			x			x			x					x	x		
362			x			x			x					x			x
363			x			x			x					x		x	

364			x			x			x			x			x	x		
365			x			x			x			x			x	x		
366			x			x			x			x			x		x	
367			x			x			x			x			x	x		
368			x			x			x			x			x			x
369			x			x			x			x			x		x	
370			x			x			x			x			x		x	
371			x			x			x			x			x	x		
372			x			x			x			x			x	x		
373			x		x				x			x			x		x	
374			x			x			x			x			x	x		
375			x			x		x				x			x			x
376			x			x			x			x			x		x	
377			x			x			x			x			x		x	
378			x			x			x			x			x	x		
379			x			x			x			x			x			x
380			x		x				x			x			x		x	
381			x			x			x			x			x		x	
382			x			x			x			x			x	x		
383			x			x			x			x			x		x	
384			x			x		x				x			x	x		
385			x			x		x				x			x	x		
386			x			x			x			x			x	x		
387			x		x				x			x			x		x	
388			x			x		x				x			x			x
389			x			x			x			x			x		x	
390			x			x		x				x			x	x		
391			x			x			x			x			x			x
392			x			x			x			x			x	x		
393			x			x		x				x			x		x	
394			x			x		x				x			x	x		
395			x			x		x				x			x		x	
396			x			x			x			x			x	x		
397			x		x				x			x			x	x		
398			x			x			x			x			x		x	
399			x		x				x			x			x		x	
400			x			x			x			x			x	x		

respondent	otázka 7+8			otázka 9					
	A	B	C	A	B	C	D	E	F
1	x			x					

2		x				x			
3		x			x				
4			x		x				
5	x					x			
6	x					x			
7		x				x			
8		x				x			
9	x				x				
10	x					x			
11		x		x					
12		x			x				
13			x			x			
14	x					x			
15		x				x			
16		x		x					
17		x			x				
18	x				x				
19			x	x					
20		x			x				
21			x				x		
22	x					x			
23		x			x				
24		x				x			
25	x					x			
26			x	x					
27	x						x		
28		x				x			
29			x			x			
30		x		x					
31	x				x				
32	x				x				
33		x			x				
34		x				x			
35	x						x		
36	x				x				
37			x				x		
38	x					x			
39		x		x					
40			x				x		
41		x			x				
42		x			x				
43	x			x					
44		x					x		
45		x		x					
46			x		x				

47	x						x		
48	x			x					
49		x				x			
50	x				x				
51		x				x			
52		x			x				
53			x				x		
54		x				x			
55	x			x					
56			x				x		
57			x			x			
58	x				x				
59	x					x			
60	x				x				
61		x			x				
62	x			x					
63			x					x	
64		x						x	
65	x				x				
66			x			x			
67			x				x		
68	x					x			
69	x			x					
70		x				x			
71		x			x				
72	x					x			
73		x		x					
74	x				x				
75			x				x		
76			x		x				
77	x						x		
78	x					x			
79		x				x			
80	x				x				
81		x				x			
82			x		x				
83		x				x			
84		x		x					
85			x			x			
86	x				x				
87			x				x		
88		x			x				
89			x		x				
90	x					x			
91		x			x				

92	x						x		
93	x				x				
94			x			x			
95		x			x				
96	x				x				
97		x		x					
98	x					x			
99		x			x				
100	x							x	
101		x				x			
102			x					x	
103		x				x			
104			x			x			
105	x				x				
106	x			x					
107		x				x			
108			x		x				
109	x					x			
110		x					x		
111	x			x					
112	x				x				
113		x				x			
114		x			x				
115		x				x			
116	x			x					
117		x				x			
118		x			x				
119	x				x				
120		x					x		
121		x			x				
122	x					x			
123			x			x			
124		x		x					
125		x			x				
126	x				x				
127	x					x			
128		x				x			
129		x			x				
130	x			x					
131	x				x				
132	x				x				
133		x			x				
134			x			x			
135			x	x					
136	x					x			

137		x			x				
138	x				x				
139		x			x				
140	x					x			
141			x		x				
142	x				x				
143		x				x			
144		x				x			
145	x						x		
146	x			x					
147	x				x				
148		x				x			
149		x				x			
150	x				x				
151		x		x					
152			x			x			
153	x				x				
154	x					x			
155	x					x			
156			x	x					
157		x				x			
158		x					x		
159	x				x				
160	x					x			
161		x		x					
162	x				x				
163			x	x					
164	x				x				
165			x			x			
166		x			x				
167	x					x			
168			x	x					
169	x				x				
170		x			x				
171		x				x			
172			x			x			
173	x			x					
174			x				x		
175	x					x			
176			x			x			
177	x				x				
178		x				x			
179	x			x					
180		x			x				
181		x				x			

182	x					x			
183	x					x			
184		x		x					
185	x				x				
186	x					x			
187		x				x			
188		x				x			
189			x				x		
190			x		x				
191		x		x					
192	x					x			
193		x		x					
194			x				x		
195			x		x				
196	x					x			
197			x	x					
198		x					x		
199		x			x				
200		x				x			
201			x			x			
202	x					x			
203	x				x				
204		x			x				
205			x			x			
206		x					x		
207			x				x		
208			x	x					
209		x			x				
210	x					x			
211	x				x				
212			x	x					
213		x				x			
214		x					x		
215	x				x				
216	x						x		
217	x					x			
218		x				x			
219		x					x		
220	x			x					
221	x					x			
222		x			x				
223	x				x				
224			x			x			
225			x			x			
226	x				x				

227		x					x		
228		x					x		
229		x		x					
230	x						x		
231	x			x					
232	x				x				
233			x			x			
234			x				x		
235		x				x			
236			x		x				
237	x						x		
238			x				x		
239			x			x			
240		x				x			
241	x						x		
242	x						x		
243			x			x			
244		x			x				
245			x				x		
246		x			x				
247			x		x				
248		x				x			
249		x					x		
250	x					x			
251	x					x			
252	x				x				
253	x				x				
254			x			x			
255		x		x					
256		x				x			
257			x				x		
258	x				x				
259			x			x			
260			x					x	
261		x				x			
262			x				x		
263	x					x			
264		x				x			
265	x					x			
266		x			x				
267	x					x			
268		x					x		
269			x		x				
270		x					x		
271	x						x		

272			x			x			
273			x		x				
274		x			x				
275		x				x			
276	x					x			
277	x						x		
278	x						x		
279			x			x			
280		x					x		
281		x				x			
282		x			x				
283		x				x			
284	x							x	
285	x					x			
286			x				x		
287		x			x				
288		x						x	
289			x			x			
290	x							x	
291		x				x			
292		x			x				
293	x					x			
294	x						x		
295			x		x				
296			x				x		
297			x			x			
298	x					x			
299			x				x		
300		x				x			
301	x					x			
302		x				x			
303	x					x			
304			x			x			
305			x				x		
306		x				x			
307	x					x			
308			x			x			
309	x				x				
310		x					x		
311			x				x		
312			x					x	
313		x				x			
314		x				x			
315			x				x		
316		x				x			

317		x					x		
318		x				x			
319			x				x		
320			x			x			
321		x						x	
322	x					x			
323		x					x		
324	x						x		
325		x						x	
326			x					x	
327		x				x			
328			x			x			
329			x			x			
330		x					x		
331		x					x		
332			x				x		
333		x					x		
334			x					x	
335			x			x			
336	x						x		
337	x								x
338		x					x		
339		x					x		
340			x			x			
341			x					x	
342		x						x	
343			x						x
344	x						x		
345	x							x	
346			x				x		
347		x				x			
348		x						x	
349		x					x		
350			x						x
351		x				x			
352			x				x		
353			x				x		
354		x							x
355	x							x	
356			x			x			
357	x						x		
358			x				x		
359		x					x		
360	x					x			
361			x						x

362		x				x			
363			x				x		
364		x							x
365			x			x			
366	x						x		
367		x					x		
368			x			x			
369		x					x		
370			x				x		
371	x						x		
372		x					x		
373			x			x			
374			x			x			
375		x				x			
376		x					x		
377			x				x		
378	x						x		
379			x				x		
380		x					x		
381		x				x			
382		x					x		
383			x				x		
384		x					x		
385	x					x			
386			x				x		
387	x					x			
388			x				x		
389	x						x		
390		x				x			
391			x				x		
392		x							x
393	x							x	
394		x				x			
395		x				x			
396		x					x		
397	x								x
398		x				x			
399		x						x	
400	x					x			